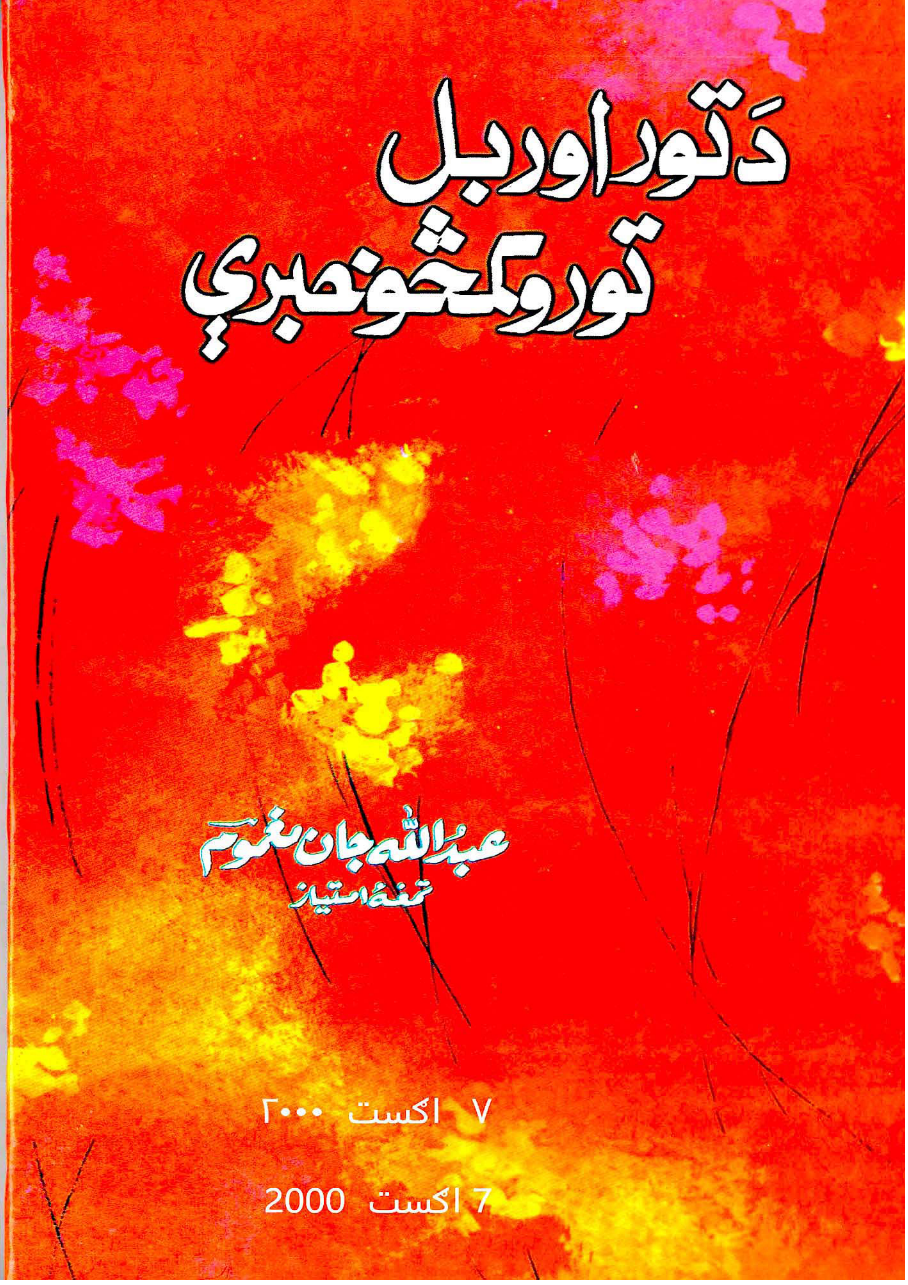

دَ تور اوربل
تورو کمڅونجبرې

عبدالله جان مغموم
تمغهٔ امتیاز

۷ اګست ۲۰۰۰

7 اګست 2000

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ مغموم دَيو خط په جواب کښې

++++++++++++++++++++++++++++++++++

اشنا ستمه شاعرۍ مې ستا وېښکې کوي نۀ کۀ
زما په ټوله شاعرۍ کښې تا فرحت رو نۀ موند
ما په قدم قدم په ځان پورې خندلي خو دي
ما ته احساس دے چې ما څوک هم خندولي نۀ دي
تۀ په خپله هم مغموم وے اداکار چې هم وې
تا خپل دردونه پټول شو ما پټ نۀ کړے شو
ما ته احساس دے تا د ننه ځان زړے هم شو
دا دې کمال وُ چې په شوندو به دې تل خندا وه
زۀ چې څۀ اوم هغه وم اداکار نۀ وم
زۀ اعتراف کوم چې تۀ دَ وخت يو لوئے فنکار وې
تا دَ رُومان په رڼښمي پردو کښې ځان نغښتے شو
تا خپل غمونه په خپل دړۀ کښې خوندي کړي چې وُو
ما په مودو دَ نظريو په شاڅو يونه ليدلے
وخت او حالاتو نظريو دا سې زړې کړم
دَ زړۀ چپې ورانې په مخه کړې ستا کار چې ګران وُ
په زړۀ پرهر وې خو تا خلقو کښې خندا وېشله
ما ته احساس دے زما کار هم څۀ آسان خو نۀ وُ
زۀ درنه ورستو شوم چې وخت په وخت غُبار مې ايستو

ما خپل غمونه کۀ هر څو دَ فن نقاب کښې پټ کړۀ
تۀ چې فنکار وې سمه ستې مې دَ فن روح ته کوز شوې

قمر راهي مردان ۱۹ / اګست ۲۰۰۰ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ
توراوربل
تورو کمڅوڅیري

عبدالله جان مغموم
تمغهٔ امتیاز

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

تمهید

دَ تور اوربل تورو کمڅو خبرې
څومره خوږې دي دَ تیرَو خبرې

دَ نیمې شپې په خاموشۍ کښې کُملې
نغمې نغمې شي دَ بنګړو خبرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تړون

دَ هغو نیمګړو نیمه خواؤ ارمانونو
په نوم چې وخت بې وخته زما په زړهٔ
کښې لکه دَ یو طوفان راپورته شویدي
اؤ بیا په خپله قلار شوي دي

مغموم

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

پېغله	ایاز داودزی	۱۱
د روماني شاعر (د لوپټو خبرې)	صابر شاه صابر	۲۲
د تور اوربل تورو وکمڅو خبرې	عبدالله جان مغموم	۳۰
لویه خدایه لویه خدایه		۳۷
ورپسې زلمو ځواني خاورې ایرې کړې		۳۹
بس یو پو ته غوندې خندا اوکړه ته		۴۰
درسې په ما یاندې وختونه راغلل		۴۱
اول به زړه سره صلاح کوم		۴۲
نشې نشې سوده نشې دې منم		۴۳
بیا مې ارادې جوړې نن ځواني شوې		۴۴
تکې تورې شپې کړې تا		۴۵
شپه د انتظار په شوګیرو تېروم		۴۶
ته چې زلفې راخورې کړې تورې شپې شي		۴۷
وېم چې ستا دنیا هم اوسوزوم ایره کړم		۴۸
چې ستا زلفې ولونه ولونه اوربل کمڅي شي		۴۹
ګلان ټول ازغي ازغي شول		۵۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د زلفو سلسلې دي	۵۱
بې واره تویېدلې بې اختیاره څڅېدلې	۵۲
تنهايي مې دي ملګرې او غمونه راسره دي	۵۳
پرهرونه جوړوي زړه کښې زخمونه جوړوي	۵۴
ستا د مُسکا ستا د خندا نه قربان	۵۵
کله کله راته او ګوري مُسکې شي	۵۷
د زړهٔ تسکين په مېخانو کښې نهٔ وُ	۵۹
کله کله مې دا زړهٔ داسې خفه شي	۶۰
مست شم د پازېبو د شرنګا سره	۶۲
چې ستا خندا زما ژړا رونهٔ شوه	۶۳
په خوله کښې اه په زړهٔ زخمونه لرم	۶۴
راغلې ورځې شپې د پرېشانۍ زما	۶۵
ستا د وصال په رنګينو کښې روسم	۶۶
دا د زلفو سلسلې چې راخورې شي	۶۷
مينې دې اسانې راته ګرانې کړې	۶۸
رقيب چې ماله نن پيغور راکوي	۶۹
شمعه بلېږي د دنيا دپاره	۷۰
او څکه خوند دې نوي ژوند دې دې اوبو کښې	۷۱
نغمې نغمې دي د بلې خبرې	۷۲
راغې ماښام ډېر د غمونو سره	۷۳
تورې تيارې راته فنا ښکارې	۷۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه ته خو به نو ژړېږمه زه ۷۵

کلی د ژړېږي څه مسکی خو نه دي ۷۶

دسهې اوښکې مې ځلېږي په ککو کښې ۷۷

راشي راته او ګوري مسکی نه شي ۷۹

بیا دې یادونو سلسلې جوړې کړې ۸۰

نور دې اے ژوندونه په سجدو نه تېروم ۸۲

بېلتانه کښې څه دا هسې چل په ما شي ۸۳

نن په فضا کښې رنګینۍ ښکارې ۸۵

راځئ ستورو چې اوده شو شپه تېره شوه ۸۶

چا ته شراب چا ته کاسې ښکارېدې ۸۷

چرته چې زلزل غوندې پیدا شي حوصله کښې ۸۸

هر طرف ته ګورم مایوسۍ دي او غمونه دي ۹۰

ما په زیر زیر ورته کتلې نه شو ۹۱

خدایه یو څو ورځې ژوندون دې را کړو ۹۳

مکوه ساقي نن راته نامه کوه ۹۵

دا څو څه غم نه دے چې تېر ئې کړمه ۹۶

څه ژړا شي څه سلګۍ شي ۹۷

راغله غمونه جوړې نور راغله ۹۹

هغې وښل تهمت په ما پورې شو ۱۰۰

ځکه مې ډېرې پرېشانۍ شي کنه ۱۰۱

ځکه زمانه نن ژړا هېره شوه ۱۰۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول ژړا وي بیا سلګۍ شي کنه ۱۰۳

که هرڅو دې غم دَحد نه په وتېږ شي ۱۰۴

ستا د وربل دا پړ پشانۍ مزه که ۱۰۵

په محفل کښې بلېدې ته ۱۰۶

د زړهٔ تسکین په مېخانو کښې لټوم ۱۰۸

دُنیا دَ اُمیدونو مې څهٔ ورانه غوندې ښکاري ۱۱۰

ښهٔ دې انکار دَ اقرارونو ځنې ۱۱۱

دَ نېکۍ بدۍ حساب شي په عقبیٰ کښې ۱۱۲

دا څو غلط دي چې خندے نهٔ شم ۱۱۴

څهٔ له زما دَ مرګ سوالونه کوې ۱۱۵

څهٔ په ژړا څهٔ په زارو تېره شوه ۱۱۶

په ښائسته مخ دَ شین خالې مې قسم ۱۱۷

دَ زړهٔ دَ غم دانه تپوس مهٔ کوئ ۱۱۸

څوک ورته سور څوک ورته شین وائي ۱۱۹

شپې دَ بېلتانهٔ دومره اوږدې دي راځه ۱۲۰

ارمانونه چې مې خاورې شي ایرې شي ۱۲۱

سپوږمۍ سره خبرې ۱۲۲

لږ څو مې پرېږده غمه ۱۲۴

تعبیر ۱۲۶

وادهٔ ۱۲۷

دمه ۱۲۹

دَ خټکو زمکې ته خطاب ۱۳۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېغله

؎ دَ پېغلتوب کور دې ودان اوسې تل
چې پۀ دَ پېغلو نه نغمې جوړې کړې

دَ مفهوم په شاعرۍ دَ پېغلې او پېغلتوب خیال داسې ونغوړېدے چې د هغۀ هر شعر هره مصرعه او هر غزل په خپله یوه ښکلې نازولې پېغله ښکارې - په پېغلې چې دَ پېغلتوب څپه راشي نو پېغله بیا پېغله پاتې نۀ شي بلکې یوه مسته شان نغمه شي - هم دغه دَ حُسن او موسیقۍ امتزاج چې مفهوم ئې دَ پېغلې په وجود کښې بیا مومي - د هغۀ غزل ته ئې بې سیاله ښکلا او عمومي مقبولیت بخښلے دے) نو پېغله دَ زمانو راسې دَ مشرق په شاعرۍ کښې دَ معشوقې محبوبا - دلبر - دلربا نګار او داسې په نورو نامو او علامتونو یاده شوې ده - د هغې نازونه اداګانې زده دي - دَ زړونو لوټل او د مېئنانو وژل ئې کار دے - بې وفائي او وعده خلافي ئې خاص شعار دي - دغه پېغلې په هره زمانه او هر دور کښې دَ خپل پېغلتوب او ښکلا نوبتونه غږولي دي - نو سره دَ دې ټولو خصوصیاتو پېغله دَ شاعر په نظر کښې هم هغه پېغله ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه چې یو عام انسان ځواني په مخه ارښتي پېغلې ته په کاسیرو نظرو نو ګوري - د پېغلې د وصال تمنا د مینې د پاکې مینې آخري منزل، او د انساني ژوند د ارتقاء معراج ګڼلے شي - د پېغلې نه فطري اقتضاء هم دغه کېدے شوه - نو نن زمانې دومره پېښ راوخوړو - انسان د فطرت نه دومره لرې لاړو - مشیني دور مصنوعي دومره عام کړو چې د فطرت پېغله انسان د فطرت په غېږ کښې آرام کولو د پاره د تخیل د بلندو نه هم تېر شو او د اوهامو په خړو کښې د فطري اقتضاګانو په لټون پسې ورک شو - دغه وجه ده چې د نن د زلمي شاعر قوت واهمه یوه پېغله، پېغله نه بلکه یوه نغمه تصور کوي او د نغمې نه چې د روحاني تسکین سرچشمه ده، د جنسي تسکین موهومه اقتضاء کوي او وائي چې ـ

د پېغلتوب کور دې ودان اوسې تل ـ
چې ئې د پېغلو نه نغمې جوړې کړې

نه پوهېږم چې د نفسیاتو صباني ماهران به د نننۍ دور تجزیه او د دغه تجزیې په رڼا کښې د مغموم ددې الهامي شعر تشریح په څه ډول کوي - خو زه په ځیله په دې نتیجه رسېدلے یم چې د مغموم شاعري هم لکه د مشرق د پښتونې شاعري ده او هر پښتونے فن هم د شاعر او فنکار د ژوند د پښتونې آئینه ده) مغموم د ماشوم والي راسې د رسم ورواج په سنګینو قلاګانو او د اخلاقیاتو او عقائدو په فولادي پنجره کښې داسې بند پاتې شوے دے چې هغه د پېغلتوب د حرارت نه هډو خبر نه شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغهٔ ښځه د لرې نه لیدلې ده، د دومره لرې نه چې د هغهٔ په خیال د انساني هوَسونو رسائي ورته هم او امکان نهٔ لري - هم دغه وجه ده چې مغموم ښځه یوه مجسمه ښکاري، یوه مسته نغمه ګڼي چې تل تر تله د هر قید و بند نه په امان پاتې شوې ده - دې سره سره د ښځې د موندلو او خپلو فطري اقتضاء هم د هغهٔ په تحت الشعور کښې داسې په غزوونو ده چې څهٔ وینې نو ښځه ورته ښکاري - د هغهٔ په وژدان د ښځو د خیال داسې سور دے چې د هغهٔ هر فنکارانه تخلیق هم د ښځې د خیال نه زېږېږي او ځکه د هغهٔ غزل د ښځو سره خبرې نه بلکه د ښځې د ښکلا، د هغې د مستۍ ځوانۍ او د هغې د نغمه ځېن وجود د رنګ او رڼا خو عکسونو مجموعه (البم) معلومېږي -

د مغموم د غزلونو ښځه چې هغه یې اکثر "د ګلې" په نامه مخاطب کوي یو مخصوص شخصیت نهٔ شي کېدے - دا د ښکلا د هغهٔ د لوړ تصوّر مجسمّه ده چې هر صوفي هر عالم هر فنکار او هر د حُسن او ښېښتین توب طلبګاري لټون کړے دے - په رنګ رنګ او ډول ډول نومونو یې یاده کړې ده - او دغه "لټون" او دغه "یاد" په رنګ رنګ نظریې قسما قسم فلسفې او بې سیاله فنکارانه شاهکارونه په هر دور په هره زمانه په هر ملک او هر قوم کښې زېږېدلي دي - د ښکلا دغه لوړ تصور د بنیادمو ایکې یو مرکزي خیال پاتې شوے دے - او هم دغه یو "مرکزي خیال" د بني آدمو د "وجداني وحدت" ژوندے دلیل دے فرق صرف دوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے چې نورو "مثالیت پسند و" دغه ښکلا د انساني ژوند نه لرې د فکري تخلیقاتو یا د اوهامو او الهامو واردات په ښکروتو کښې لټوله او مغموم ئې هم دې دنیا په ښکلو کښې لټوي.
د هغه د زړهٔ مراد دغه د نوې زمانې ښکلو پیټ کړے دے هم د هغوئې نه ئې غواړي او لټوي ئې خو په دغه ښکلو کښې هغه ښغله کومه یوه ده چې د مغموم د ښکلا د تصور مجسمه ثابته شي - هم دا په ښغلو کښې د ښغلتوب لټون چې نهٔ ئې مومي - هم دا ښغلي، ښغلي نه بلکې نغمې کښلے کېږي د مغموم د ژوند او شاعرۍ هغه خصوصیات دي چې چرته د "مثالیت پسندۍ" او حقیقت پسندۍ رنګین امتزاج نه یو ځائے کېږي.
سره دې ټولو خبرو مغموم چې څهٔ وائي نو په شعوري طور ئې وائي - هغه مجذوب شاعر نهٔ دے - څهٔ چې وائي لیکي نو ور باندې پوهېږي - د بېدارۍ په عالم کښې فنکارانه تخلیق کوي - هغه په خپلو نفسیاتي کشالو هم آګاه دے - خپلې نظریاتي لانجې هم پېژني او د خپل فن د قدرونو نه هم آګاه دے -
دا ځکه چې د هغه په خپلو الفاظو کښې د هغهٔ د شاعرۍ او ژوند په حقله د خپلو دعوو او نظریو ثبوت اولټوو. مغموم د شعر د لیکلو په وخت څهٔ کیفیت محسوسوي؟ وائي چې "زهٔ هغه وخت شعر لیکم چې څهٔ وخت شعر ما په لیکلو مجبوره کړي - او هر کله چې داسې حالت راشي نو بیا د خپل اشنا په تصور کښې داسې غرق شم چې دنیا و ما فیها نه بې خبره یم - په هغه وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

زهٔ دا محسوسوم چې زما لیلیٰ زما په وړاندې ولاړه ده او زهٔ لګیایم
د هغې سره خبرې کوم - او څهٔ وخت چې د لیکلو نه اوزګار شم
نو په هغه وخت داسې تسکین محسوسوم لکه چې ما یو ډېر لوئے
کار کړے وي او د دې نه پس لیکلي شعرونه بیا بیا لولم او دا بیا
بیا لوستل زما زړهٔ ته هر یو وار یو نوے تسکین ورکوي ."

راځئ چې دا اوګورو چې د مغموم د غه اشنا څوک دے
چې د شعر د لیکلو په وخت د هغې په تصور کښې د دنیا او ما فیها نه
ناخبره وي - او هغه لیلیٰ څوک ده چې د شعر د لیکلو په وخت
ورته مخکښې ولاړه وي. مغموم وائي چې زما په زړهٔ کښې یو
داسې درد دے چې د دې درد د پېدا کوونکي نه زهٔ نهٔ یم خبر -
زهٔ نهٔ یم پوهٔ چې زهٔ په چا مئین یم - زهٔ نهٔ یم پوهٔ چې هغه
څوک ده چې د چا یاد زما احساسات او زما زړهٔ هر وخت ناقلاره
ساتي - زما د خیال مرکز "پېغله" زما په زړهٔ کښې شته - زما په
دماغ کښې شته خو په سترګو مې لا نهٔ ده لیدلې، ولې بیا هم د هغې
تصور او د هغې یاد ما په ویلو مجبوره وي - ما ته د لیکلو بلنه
راکوي -

د مغموم د خپلو وینا ګانو نه هم دا معلومېږي چې د هغهٔ د
شاعرۍ "زړهٔ پېغله" هم هغه د چا زلمي شاعر "د خیال د لیلیٰ" چې
هغه یې حُسنِ کمل ګڼي یو عکس دے - خو فرق صرف هم دومره
دے چې د خیال لیلیٰ د خیالونو نه هم په بره اوسېږي او شاعر
ته په طنزیه لهجه کښې وائي چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاعره ما ته به ته څه دا رسې
زه د عنقا په اشیانو کښې اوسم

خو د مغموم "پېغله" هم د مغموم خواوشا پېغلو کښې اوسي او لټون ئې هم په دغه خواوشا پېغلو کښې کوي - او د مونږ او قوي امید ئې نوي ځکه خو وائي

خو بختور به په مغموم یا نئې حرام کړي
یوه پېغله به په پېراشي جینکو کښې

عبدالله جان مغموم د پېښور ښار نه څلور میله قطب ته په یو وړوکي کلي کښې چې دا رمنګي نومېږي او د خلیلو په ټپه کښې د ورسک روډ د پاسه پروت دے په یوې درنه او معززه کورنۍ کښې پیدا شوے دے - نن صبا به ئې څه کم و زیات ۳۷ کاله عمر وي - زه مغموم د ماشوم والي راسې پېژنم - د هغه سره د وړوکوالي نه زما د زړه تړون دومره زیات دے چې د هغه هره کمزوري ما ته یو لوئے صفت ښکاري - دغه وجه ده چې ما کله هم د مغموم په شاعرۍ د څه لیکلو د پاره قلم را خستے دے نو هغه منع کړے یم چې ته زما د شاعرۍ په حقله د یو غیر جانبدار نقاد کردار نه شې ادا کولې خو زه ورته وایم چې مغموم زه لا انتقاد کله وم - زه خو په فن مئین یم او چرته چې فنکارانه خوبۍ وینم نو سندرې ئې وایم دلته زه د هغه اشنایانو نه هم معافي غواړم څوک چې د خپل لوئے علم په رڼا کښې د مغموم په فن کښې څه کمزورۍ وینې -

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو وئیل مې دا چې که د مغموم صیب د ورو کوالي ماحول هر څو شاعرانه نه و. او چا چې د هغه د کلي پېدلې وي د هغه د کورني د سختو مذهبي پابندونه آگاه وي نو هغوئ به زما د خبرې سره اتفاق وکړي چې د مغموم د ماشوم والي په ماحول کښې هډو د شاعرۍ ګنجائش نه و. څو سره د دې هم د مغموم طبیعت د هغې کوائف نه شاعرانه و او اکثر به مو خبرې هم په شعر شاعرۍ کولې. څو په کال ۱۹۴۴ء کښې چې د هغه څه لوبې او غزلې مې واورېدې نو د هغې ورځې نه سو د خیال او فکر ملګرتیا هم پېدا شوه. هغه ورځ ده او نن ورځ ده چې مغموم زما زړه ته دومره راجوخت دے چې زه ئې د خپل ځان نه بېل شخصیت نه شم محسوسولے. اوس چې هم د هغه په حقله څه لیکم نو داسې ښکاري چې د ځان ستائینه کوم. ځان خلق د هر چا نه ښه پېژني او زه مغموم د هر چا نه ښه پېژنم.

زه چې مغموم باندې څه لیکم یا د هغه کلام لولم نو د هغه خنده رویه څهره راته ورانده ولاړه وي که هر څو ئې هېروم هېرېږي مې نه. او چې ئې نه شم هېرولے نو د هغه متعلق غېر جانبداره رائې هم نه شم څرګندولے مغموم زما اشنا دے. اشنا به څوک څنګه هېر کړي. مغموم وائي.

؎ اشنا مې ځان دے زه به ځان هېروم
خدائېګو جهان نه دے چې هېر ئې کړمه

د مغموم په شاعرۍ کښې د کلي وال ژوند عکس څرګند ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه د خپل ماحول مطالعه ډېره ښه کړې ده او د غه مطالعه
په ډېره ښه ډول په خپلو شعرونو کښې څرګنده وي - په کلو کښې
د پېغلې دیدار یا خو په ګودر کښې وي یا د کوڅې په څنګ او یا بیا
د کلي د کورونو دېوالونه هم چیت وي نو کله ناکله د دېوال
نه هم سر راهسکوي، ځکه خو مغموم خپلې کلي والې پېغلې ته
وائي - ؎

څه خو یا نه کړه په دېوال اوګوره
ستا د کوڅې سره تېرېږم زه

وائي چې پېغله د ختو جوړه کړې نو هم ښه وي خو د پېغلتوب
سره چې ښائست هم ملګرے شي نو بیا خو هغه د مغموم خبره
چې ښائست او پېغلتوب سره یو ځائے شي ؎
هره پېغله یوه مسته شان نغمه شي

د پېغلې تصور لکه چې مخکښې او وئیلے شول د مغموم په کلام کښې
ډېر اوچت دے - هغه د پېغلې نه هډو د جنسي خواهش خیال
قدرهم نشي کولے - پېغله بس یو خیال دے، یو تصور دے، یو
ښکلے تصور - خو..... مغموم هم څه ارمان لري - د خپلې
خیالي پېغلې په حقله څه هوس نه لري - راشئ اوګورئ څومره
ښکلے ارمان او ښائستي هوس لري - وائي چې ؎

ما خو یو ګل د پسرلي کړې ربه
چې بیا د پېغلو په کمڅو کښې اوسم

د خیالي پېغلې تصور د مغموم په خیال کښې دومره پوخ شوے

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے چې کله کله د غه پېغله په کلا هم راووځي نو وائي چې

ستا د پازیب په هر یو شرنګ مې قسم

زهٔ دې نشه کړم په نشوکښې روسم

دَ پېغلو پېغلتوب دې خدائے هم د پېغلو نصیب کړي - مغموم

د پېغلتوب دَ خپلو لو هسه هم نهٔ لري پېغله او پېغلتوب

ورته ګل او ګل ځانګه ښکاري - ګُل د ګل په ځانګه کښې نیشهٔ ښکاري -

کهٔ شوکوې ئې یا بُوېوې ئې نو مړاوے کیږي پېغله لکه د ګل

هم د کتو د پاره پېدا اده - او یو معمولي ګل هم د wordswarTh

غوندې احساسي بنیادموته دا رنګ احساسات ورښښي چې د بیان

نه ئې عاجزه وي - او شاید چې د غه ژور احساسات په بنده

څهٔ بېهوشي غوندې راولي او ځکه ئې اظهار نهٔ شي کولے -

مغموم د پېغلو په لید و هم هغه کیفیت محسوسوي کوم به

چې wordswarTh د ګل په لید و محسوسولو ځکه خو وائي

چې : دا پېغلتوب موخدائے نصیب کړه پېغلو

زهٔ مو نشه کړم په نشو کښې روسم

بو اځې د پېغلو په لید و مغموم دا کیفیت نهٔ محسوسوي

بلکه چې د پېغلو د ښائست خبرې قدرله واورې نو هم ئې

فکر یو سې د ځان نه ورک تسانې شي نو په داسې موقعه مغموم

وائي

چې د پېغلو د ښائست ذکر شروع شي

را پېدا شي یو جنون غوندې په ما کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مغموم چې په چمن ورګډ شي او د سروو قطارونه او ويني
د ګمانۍ راشي چې کښې ښکلې ولاړې دي - او چې څه وخت
په خود شي او پوه شي چې دا خو ښکلې نه دي بلکې سروې
ولاړې دي نو او وائي چې د دې سروو د چا ښکلې ښائست او
ښکلتوب ته پام شوے وُ، نو ځکه خو ښکلې ښکارېږي ~

ستا ښائست او ښکلتوب ته ئې چې پام شي
هره سروه د چمن ښکله ځينۍ شي

حقه خو داده چې هم ښکله د مغموم کائنات دے - ځکه خو ورته
په ښکله کښې کائنات او په کائنات کښې ښکله ښکاري - وائي -

~ هر يو وار چې ورته ګورمه حيران شم
کله شمعه کله ګل کله سپوږمۍ شي

(يا) پوه يم چې سپوږمۍ د څه سيالي کوي
مياشت ته شي نرۍ شي خو نتکۍ نه شي

ښکلو کښې د مغموم د خيال ښکله او سبزې چې د پرو ورېسې
خپلې ځوانۍ خاورې کړې دي، نو ځکه خو وائي -

~ ورېسې زلمو ځوانۍ خاورې ايرې کړې
خدائے دې ګونګ کړه څه له ښکلو ته خبرې کړي

(يا) چې رنګينۍ ټولې راغونډې شولې
ښکلو ترې ځان له لوپټې جوړې کړې

مغموم سره دا خيالي مجلس به د مغموم په هغه شعر ختم
کړو کوم چې دا ثابتوي چې هغه شعر يکي نو شعوري طور

(c) ketabton.com: The Digital Library

ئې هم دَ پېغلې په تصور پيکي -دَ موجوده زمانې دَ پېغلو دَ
دوؤ کمځو نه څهٔ بنکلے خيال اخلې وائې چې ؎

؎

پېچې ئې ستا په تصور کښې کلې يکم
نو هر شعر دَ غزل مې دوه کمځې شي

(اياز داؤدزے)

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالله جان مغموم

روماني شاعر

د لوی پښتو خبرې

د قدرمن عبدالله جان مغموم د شعرونو، کالمونو، طنزونو، ډرامو او افسانو په حقله د دغه خپلې وېنا خپل انداز منفرد قلمکار په قسمتي ده چې نه هغه هومره ووپېژندل شو نه څه او لیکلي شو څومره چې زمونږ د ادب په معاصره دوره کښې دده په نورو همعصرو وپېژندلې شوي دي، باوجود دد چې دے زمونږ د هغو سړونو په شمېر کښې شمارل کېږي کوم چې د "هفت پهلو" انسان یا شخصیت ټول صفتونه، اړخونه او رنګونه لري -

د مغموم صاحب د ژوند ګړې ګړې، لمحه لمحه د دغه "بې ځوکه" "بې سرکاره" "بې دلباره" ژړې په خدمت او هاند وهڅه کښې تېره شوې ده، هغه د خپلې ځواني د مستۍ هاغه شپې ورځې چې ځلمي يې په نورو نورو تماشو کښې تېروي دده په پښتو لوستلو لیکلو کښې تېره کړې ده - مغموم خپل ټول صلاحیتونه ټول وختونه د پښتو له سره ځار کړي دي هغه د ژوند ټولې منډې ټول زیارونه د پښتو له پاره کړي دي - څو بې صلې، بې طمعې، بې لالچه هغه دا هر څه د یو څو دنیاوي غرضونو، مقصدونو حاصلولو له پاره نه دي کړي -

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پښتو ادب کښې په موجوده وخت کښې د مغموم صيب نوم په مشرانو ليکوالو کښې راځي - دوه کم اتيا کاله عمر ئې دے - د شپيتو کالو راسې شاعري کوي - څو د دې نه زيات د موصوف د بې غمۍ او ناراستۍ څه مثال کېدے شي چې دا دے په دې شپيتو کاله کښې ايله اوس ئې د شاعرۍ دوه مېنے کتاب (د توره اوريل تورو کمڅو خبرې) چاپ کوي - او دا هم زه په دې خبره و يارم چې که زما زور ورپسې نه وے نو دا کاغذونه به د لوګو او وينو خوراک شوي وو څو د پر پس غيږه به ئې نه وه ليدلي -

د عبدالله جان مغموم د شاعرۍ په قله مونږ مجموعي رايې دا ورکو شو چې نه ده د چا په رنګ شاعري کړې ده او نه دده په شان شاعري دده نه پس بل کوم شاعر وکړه مطلب دا دے چې مغموم صاحب يو "صاحب اسلوب شاعر" دے ، څو پکار څو دا ده چې دده نه پس دده اسلوب لکه زمونږ د شلمې صدۍ د څنو نورو لويو او "با اسلوبه" شاعرانو (چې حمزه ، اجمل او قلندر په کښې په سر کښې راځي) نوي نسل خپل کړې دي ولې يو څو دغه د شعرو ادب د محفلونو نه لرې پاتې کېدل او بل د خپلې شاعرۍ په تشهير نه کولو هغه د دغه اعزاز نه محرومه پاتې کړې دي نو که د سينه غورو فکر نه پس دا رايې ورکړم هيڅوک به مې پرې ګرم نه کړي چې کومه شوخي ، سادګي ، بې باکي او رنګيني د مغموم صاحب په شاعرۍ کښې ليده او مونده شي ، د غه صفت دده د عمر د بل هيڅ کوم شاعر په شاعرۍ کښې نشته زما د دې خبرې نه دې ګوره هوکړ دا مطلب څوک نه اخلي چې ګني عبدالله جان مغموم تر ټولو لوئے ، پوهه او زورور شاعر دے - شلمې صدۍ د پښتو د شاعرۍ په باب کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې داسې ګلونه تړکولي دي چې په وږمو يې تمام پښتونخوا معطره ده چې شملې يې هسکې تاترې سره سيالي کوي. زما اصل غرض خو دا دے چې کوم فطري روحاني خوږ ده او ساده والے زمونږ ددې شاعر په شاعرۍ کښې پراته دي هغه د نورو شاعرانو په شاعرۍ کښې ډېر کم دي.

د معصوم صاحب "ګله" يا "پېغله" د هغه په زړه ذهن او د وجود په رګ رګ کښې مېشته ده خو دا څومره عجيبه خبره ده چې هم دغه پېغله معصوم صاحب په مخامخ سترګو ليدلې هم نه ده او ددې لوے سوب دا ده د ماحول هغه رواجي او روايتي قلعه ګانې دي کومې چې د معصوم صاحب نه ګېر چاپېره د معصوم صاحب د فکر نه هم هسکې ولاړې دي. هغه وخت چې د معصوم صاحب د شعر شېرينو ياپېغله ښه مسته وه څنو خلقو په ده د ګمراه شاعر لېبلونه او الزامونه ولګول. وې به يې دے د زلفو، سترګو شونډو و رخسارونو ذکر په ډېرو شليدلو ټکو کښې کوي. خو دا هوښيار شهسوار بيا هم د خپل مرام او مقام نه وانه ړولے شو. ده به وې زه د قدرت د فن ستاينه کوم، خلق که د انسان په لاس د جوړ شوي صنم مدحه ګري کوي زه دې د دومره لوے ذات له خو ادجوړ شوي شهکار تعريف او توصيف ولې او نه کړم. د چا سندرې چې ټول کائنات وائي. د چا مدحه ګري چې ټول قدرت کوي. ښه شاعري هغه ده کومه چې د هر دور هرې زمانې له پاره وي کومه چې هر وخت هر حالت کښې په زړګو ښه او ډېرې پېښې لګي او معصوم صاحب په دې حقله خوش قسمته دے چې هغه کومه شاعري کوي هغه د يو

(c) ketabton.com: The Digital Library

محدود دائرې یا ببل پامته داره منت باره نهٔ ده، هغه پاتې کېږ وشکې شاعري ده دَ هغې نه اوس هم او راتلونکیو وختونو کښې به هم خلق خوند او اثر اخلي - دَ مغموم صیب شاعري دَ انسان او انسانیت، دَ محبت او صداقت په دائمي او افاقي قدرونو بنا ده - دَ مغموم صاحب دَ شاعرۍ بنیادونه ډېر مضبوط دي - هغه دَ انسان دَ ښاښت سندرې وئیلي دي دَ ګلاب ګلاب څهرو، غندل غندل ځوانو، سندرې ئې وئیلي دي هغه دَ مینې محبت سندربولي دي - او مینه به خلق په هر دور کښې کوي، دَ مینې مزې دومره کچه نهٔ وي چې دَ نرۍ سیلۍ دیوې چپې سره ترې ترې شي چې کښې مینه نن خلق پېژني، صبا به ئې نهٔ پېژني د دنیا بازار ولاړ دَ محبت په رده دي دَ دې بازار رنګ ونور هلچل او دَ ژوند هاند وهڅې په خپل ځائے څو دغه ردې اهمیت حېثیت او افادیت نه هم انکار نهٔ شي کېدے -

مغموم صاحب داسې دَ زلفو انګو او شونډو صفتونه هم نهٔ دي کړي لکه چې دا بعضې بعضې شاعران ئې کوي - د هغهٔ سل په سل فیصده شعرونه دَ عشق دَ ګړګړې نه تاو دي دهغهٔ انداز چې کوم دَے په پښتو نخوا کښې دا انداز خدائے پاک صرف دې شاعرانو ته په نصیب کړي دي او دغه دي یوسف اورکزي، سیف الرحمٰن سلیم او اکرام الله ګران -

دَ تورې اوربل تورو کمڅو نخبرې
څومره نخوږې دي دَ تیرَو نخبرې
د نیمې شپې په خاموشۍ کښې ګلي
نغمې نغمې شي دَ بنګړو نخبرې

مغموم صاحب چې هرڅهٔ هم لیکلي او وئیلي دي نو دپوهې او شعور

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره يې په ښه اروسترګو وټيلي دي هغه مدهوش او مجذوب شاعر نه دے، هغه هاغه څه ليکي په څه چې خلق پوهېږي څه چې خلق رخصوصًا نوي نسل خوښوي د مغموم صاحب ټول ژوند د مينې نه عبارت دے - دَ هغهٔ نظريه مينه ده - دَ هغهٔ مذهب محبت دے - دَ هغهٔ کلے ټول جهان دے - دَ هغهٔ کور دَ تصوراتي او دودې دېوالونو دَ قيد وبند نه مبرا دے زهٔ دا خبره په دعوىٰ سره کوم چې که دَ عبدالله جان مغموم دَ شعرونو کتاب دَ هر قوم په ژبه کښې ترجمه شو هغوئ به دا شعرونه په دومره شوق او ذوق لولي لکه چې هغوئ دخپل ماحول دَ کوم مست روماني شاعر کلام لولي هغوئ ته به دا کلام پردے پردے نهٔ ښکاري -

مغموم صاحب مينه خوروي دَ مينې وېشکر دے، دَ مينې شاعر دے، مينه دهغهٔ ژوند دے، بې مينې ژوند هغه وپه ژوند نهٔ بولي - هغهٔ انسان سره مينه کوي انسانيت سره مينه کوي، دَ خدائے د مخلوق او ښکلو سره مينه کوي په ځوانۍ کښې ئې هم ښکلي خوښېدهٔ او اوس هم دهاغه سوچ په دېوال ولاړ دے هم هاغه تېپه ئې په خوله ده، هغهٔ سخت نظرياتي سړے دے داسې نظرياتي نه چې لکه دَ پرکار مرکزونو پسې ګرځي داسې نظرياتي چې دَ دائرو او مرکزونو روحونه او نظرونه پسې اړوي ځنې نقطه چين به دَ مغموم صاحب دغه خود خواهي او په يوځائے پوفکر اودرېدنې ته "ګمراهي" وائي خو زهٔ هم دغه احساس دمغموم صاحب تر ټولو لوئے برے ګڼم -

هر يو وار چې ورته ګورمه حيران شم -

کله شمع کله ګل کله سپوږمۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵ چې ته نه یې نو خاموشه خاموشي وي
څوچې را شې نو محفل کښې رنګینې شي
چې خبره د مطلب مخې له را شي
نو نادانه شي ماشومه شي ککړه شي

د عبدالله جان مغموم شاعرۍ د درنو بې تولې لفظونو او
روېدو اوېدو بې مفهومه، بې معنې خبرو او د فلسفې د ګنجلکه شوو
جنجالونو نه آزاده ده، ډېره ساده، ډېره رسانه، زړه ته کوزېدونکې
زړه پښه کوونکې شاعري ده، اولسې شاعري ورته هم نه شو ویلې
ځکه چې اولسې شاعري هم د یو سوچ د لاندې کېږي د هغې هم یوه
خپله مخه وي، فني هنري اړخ ته پکښې ډېر کم خیال ساتلې شي - تهول
زور په کښې په مقصد راوړلے شي او مغموم صاحب څوداسې شاعر دے
چې د معنې او مقصد سره سره یې د فن فوځونه هم کافي قوي دي - د هر
هر شعر د تکي تکي نه یې سادګي، نغمګي او رنګونه څخېږي - هغه په
زور شاعري نه کوي او نه یې د زور شاعرۍ خوښېږي - د محسوساتو
او احساساتو زیات قائل دے - او زه دا خبره په دې دعوی کوم چې که
هغه په یو وخت کښې ډېر کمزورے شعر هم اووائي - زه ورته ویم چې
په دې یو نظر بیا هم واچوي هغه خپله مخصوصه خندا وکړي (د
مرچکې خندا هم منلے شوې ده) وائي "پرېږده صابر شاه څه چې
راغلي دي هغه راغلي دي او س یې په کښې څه هنري منافقت
کوو، ما چرې هم خپل خیالات زخمي کړي نه دي د فطرت په قانون
کښې چې ډېرې کوټې وهې ډېرې کړمې به درته راولاړېږي" او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغهٔ هم د غه عادت او سوچ د هغهٔ شل فیصده شاعرۍ دَ فن دَ تلې نه غورزولې ده کهٔ چرې مغموم صاحب دَ یو " شیفته " په ځائے په بیلو بیلو وختونو کښې شعرونه نیکلي بیا بیا ئې کتلي بڼې بڼې کوتې ئې پکښې وهلے نو بیا خو به دا خبره هم او مبالغه نهٔ وه چې دَ هغهٔ دَ شعر سیال به دَ پښتو دَ جدید و شاعرانو په سیل کښې هم او په نظر نهٔ راتلو ځو دَ بد قسمتۍ نه څهٔ دَ هغه اصولو او څهٔ ناراضګۍ او ناروزګارۍ هغه دد غه " ښځې " نه بې برخې کړې دے!

دَ عبدالله جان مغموم په ټوله شاعرۍ او ذهن څلور تکې قابض دي دغه څلور تکي دَ موصوف دَ شاعرۍ سمبولونه دي - هغه چې خبره تاؤ کړي راتاؤ کړي په " لوپټو " " پیغله " " لالۍ او ګلۍ " باندې او دروي، او هم دغو څلورو تکو دَ هغه دَ شاعرۍ خوند مزه او رنګینې سیوا کړې ده!

خصوصاً دَ لوپټې له پاره خو هغه دومره نوي نوي خیالونه راوړي دي چې قاري په دې مجبوره شي چې کهٔ په ژوند کښې څهٔ دي هغه ټول هم دَ لوپټې دَ سورې لاندې پټ دي، لوپټه دَ حیا او پښتو روميه نخښه ده مغموم صاحب دَ تورو سرو له پاره لوپټه لازمي ګڼي زهٔ دلته دَ " موتي له خرواره " دَ هغهٔ هغه شعرونه نچلولوستونکیوته په وړاندې بدم کوم چې مغموم صاحب دَ لوپټې دَ عظمت، حیثیت، ښائست او مقام او احترام په حقله ویلي دي -

ستا دَ سرو شوندو اثر دے او دَ شنې لوپټې عکس دے
چې لمبه دَ ننګ شمعې کله شنه شي کله سره شي

تصور دَ لوپټې چې راله راشي — دَ شفق رنګینۍ لاړې شي پناه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې رنګينې ټولې راغونډې شولې
پېغلو ترې ځان له لوپټې جوړې کړې
لوپټو ياندې چې پېغلو سپين پړونې راپه سر کړه
دَ زلمو ټېره نظر جوړ لوپټو کښې چوکه کېږي

بهرحال خبرې به په لنډو کوؤ چې دَ مغمومؔ د شاعرۍ زمکه ډېره متينه او زوره وره ده - دا زمکه په يو نظر نه شي کچ کېدے - زهٔ دا اعتراف کوم چې دَ مغمومؔ صاحب دَ مکمل جاج له پاره څومره څېړنه او پلټنه پکار ده ما او نهٔ کړے شوه - ما په دې لنډ تنګ وخت کښې هم دومره کولے شو چې دَ هغهٔ دَ شعر دَ "پېغلې" دَ مخ نه "لوپټه" نيم کښو کړم دَ نور خط و خال جائزه ئې تاسو واخلئ چې د رومان دَدې شهزاده د غه ناوې څومره شکر باره، څومره حسن وره ده!

سيد صابر شاه صابرؔ
غريب آباد تهکال

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ تور او ربل تورو کمڅو خبرې

(زما هغه شاعري چې ما نهٔ چاپ کوله)

خدائے شته که درته دروغ وایم چې ما دا خپله شاعري نهٔ چاپ کوله - هډو دَ چاپ کولو اراده مې نهٔ وه - ځکه چې دا زما دَ ځوانۍ شاعري ده، دا هغه شاعري ده چې دَ ځوانانو خوښه وه او دَ بوډاګانو بدې شوه - ځکه خو به زما دَ یوسف خان اورکزي (مرحوم) او دَ سیف الرحمٰن سلیم خلاف په اخبارونو کښې مضمونونه چاپ کېدل او سرخط به یې وو "په ادب کښې ګمراهي" مطلب یې دا وو چې اے خلقو خبر شئ یو درې شاعران میدان ته راوتي دي - دَ پښتو ادب یې ګډ کړو - دوئ بې لارې شوي دي - دا بې لارې کسان به لارې ته راوړل غواړي نو دغه پښتنو دانشورانو زهٔ دَ ګمراهانو په فهرست کښې شامل کړے وم - او په زړهٔ کښې ما هم دا منلې وه چې زهٔ په غلطه لار روان یم - په داسې غلطه لار چې راتلونکي نسلونه به تپوس کوي چې" ولې مغموم صیب دې ځوانۍ دریاندي داسې ستړې پېټې کړې وې چې سره دَ عقل او شعور دې نېغه لار پرېښودلې وه او په کندو کپرو سرشوے وې او دَ پښتو ادب ګمراهۍ ته دې بوټې وهلې وې" خو ما څهٔ کړے

(c) ketabton.com: The Digital Library

وے ، یوځو اته دَ مخالفینو ستغې سپورې خبرې او دَ ګمراهۍ فتوې وې او بل ځو اته به چې زهٔ په مشاعره کښې او ورېدم او دَ غزل مطلع به مې اوو یسله چې ....

یو ترې ږغونډې مُسکا چې شا په سرو شونډو وځوږشي
ټول ماحول سرور سرور شي او فضا یوه نغمه شي

نو په هال کښې به یو شور شو هلکانو او زلمو به خپلې ټوپۍ په هوا کښې وا لوزولې او ماله به ئې دومره شاباسے راکړو چې دَ نقادانو هغه سپورې ستغې خبرې به رانه هېرې شوې۔ دَ ګمراهۍ ټولې فتوې به رانه هېرې شوې او صباله به چې کښېناستم نو یو بل مست غزل به مې او لیکلو یوه ورځ جذبات را لوزوونکې مطلع به ذهن ته را غـله۔ یو ځل چې د مردان کالج زلموته مې په یوهٔ مشاعره کښې په خپل مخصوص انداز کښې دَ غزل دا مطلع واوَروله نو تا سو یقین او کړئ چې مېز و سته درزېدهٔ ټوپۍ لړه کېدې لاسونه پړقېدهٔ او زلمو او زلمو ټول هال په سر اخستے وُ۔

مطلع داسې وه۔

ورپسې زلمو ځوانۍ خاورې ایرې کړې
خدائے دې کوټک کړه څهٔ له پېغلو ته خبرې کړې

زما شاعري سمې خبرې دي۔ منافقت په کښې نشته۔ ساده خبرې او ساده شعرونه دي۔ داسې شعرونه چې دَ اورېدو

یاد لوستو په وخت اوریدونکي یا لوستونکي په شعر باندې
په سوچ کولو نه مجبوروي بس چې شعر واورې او
یا یې اولولي نو رسا زړه او دماغ ته ورسي او هلته ځان له
ځای پیدا کړي - زه تاو را تاو خبره نشم کولې - زه د بهوسو
لاندې اوبه نه شم بوتلې زه ګنجلک شعر و نه نشم لیکلې -
زه چې څه محسوسوم - زما چې څه جذبات وي بس هغه
د شعرونو په ژبه خلقو ته رسول غوارم - او زما د غه
صداقت د پښتو زلمو او ځوانانو خوښ او د مشرانو ناقدانو
ناخوښ وو -

یوه ورځ پښتو اکیډیمۍ ته تلې وم - محترم مولانا
عبدالقادر مرحوم مې اولیدو نو راته یې اووې چې د مغموم جانه
چرته سمه غونډې شاعري دې نشته چې زه یې د هلکانو
جینکو په نصابي کتابونو کښې راولم" .... ما ورته وې چې
سمه شاعري څنګه وي راته یې وې چې د ستا شاعرۍ کښې
تشبې شوندې - خالونه او لوېښتې وي" .. ما ورته وې چې
مولانا صیب زما خو هم دغه شاعري ده نو - مولانا صیب لاړو په
خپله مخه او زه خفه د ګیلې سلامته غونډې پاتې شوم - څو ورځې
پس د اسلامیه کالج په خیبر یونین هال کښې د پښتو درنه مشاعره
وه، مولانا صیب یې صدارت کولو - چې زما نوم وا خستې شو او زه
سټیج ته او ختم نو مولانا صیب راته اووې چې څه کنه مغموم جانه
څه لوېښتې مو ېښتې والوزوه - ما ورته اووې چې اول دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې شعرونه واورئ - نو بيا به درې لوبتې والوزوم -
شعرونه دا دي -

ستا د اوربل دا پريشانۍ مزه کړه
د تورو سترګو حيرانۍ مزه کړه
هرې تورې پسې ګناه کوُمه
څومره توبې کيښې پښيمانۍ مزه کړه

او مولانا صيب
څوانه څوانۍ کښې د څوانۍ تقاضې
په بوډاتوب مسلمانۍ مزه کړه

درې شعرونو په اوريدو سټوډنټانو حسبِ عادت ډېر
واه واه اوکړل او مولانا صيب هم مُسکې غوندې شو او سرې
او غوږونو پورې کيني ستاخبره رشتيا ده -

نو زما ددې دومره اوږد بيان نه مقصد دا دے چې ما هغه
اراده کړې وه چې زهٔ به خپله شاعري هيڅ کله نهٔ چاپ کوم
خو نبا غلي اياز داؤدزي راپسې شوے وُو چې مهٔ وير ين ه شاعري
دې چاپ کړه - روس هغه د نن نه ډېرش کاله مخوا وخت نهٔ
دے روس پښتو ادب دومره ترقي کړې ده چې ستا په شاعري
څوک اعتراض نشي کولے بلکه خلق به يې په سر سترګو قبوله
کړي نو د اياز خان په وينا مې کتاب چاپ کولو ته غاړه کښوده

او ځیله دا اراده مې چې ښاغلي صابرشاه صابر ته څو ګناه کړه نو څو ورځې پس چې هغه راسره مخ شو نو پوره شل صفحې یوه مقاله یې راله په لاس کښې راکړه چې عنوان یې وُ

"مغموم د رومان شهزاده"

ددې سرخط په لوستو لاړم شپشې ته او دریدم ځیل کړه وړه مې په کښې اوکتل څو خدائے شته که د شهزادګانو راکښې هیڅ هم وو بهرحال په دې مضمون کښې صابرشاه د لوړتو چقله زما شعرونه ډیر ستائیلي دي لکه ایاز داوُدزي چې زما په شاعرۍ کښې د پېغلې په تصور دنیا ایجو لې ده، نو صابرشاه زما په مختلفو رنګونو کښې د لوېتيې په ذکر یاندې بحث کړے دے - دواړو ډیکوالو د خپلې مینې او عقیدت اظهار په ډیرو ښکلو الفاظو کښې کړے دے او زه د دوئي ډیر مشکور یم -

دا زما خوش قسمتي ده چې ماله خدائے پاک دوه شخصیتونه داسې راکړي دي چې که دواړه په ما ګران دي نو زه پرې هم بې شانه ډیر ګران یم - ځکه څو ایازخان چې زما د شاعرۍ نه زما د تصور پېغله راوایسته نو داسې سرخنه یې ورله اوکړه چې زه یې ورته حیران کړم په دې کښې شک نشته چې ما پېغله خپلو شعرونو کښې ستائیلي ده څو هغه زما د تصور پېغله داسې نه وه، هغه څو ساده بوده کلي والا پېغله وه د هغې څو دومره نخرې نه وې زده - دغه ساده بوده پېغله چې د ایازخان ګوتو له ورغله نو داسې سرخنه یې ورله اوکړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې زه يې ورته حيران کړم - او د پاسه چې پرې صابرشاه داغې نو هغه زما د شاعرۍ نه ټولې رنګ برنګې لوپټې راغونډې کړې - د دغه لوپټو نه يې ټول ښائسته رنګونه راټول کړل او دغه پېغلې له يې د لوپټو يو اوږد پړونے جوړ کړو - هغه يې ورته په سر کړو - ساده بوده پېغلې نه يې دواړو قدردانو داسې ناوې جوړه کړه چې د پښتونخوا ټول ښائستونه ورته ګوته په خوله شي -

زه د حُسن په لټون پسې چين ماچين ته نۀ يم تلے - زه د دنګو دنګو صراحي غاړه پېغلو پسې کابل ته نۀ يم تلے - ما خو د خپل کلي پېغله ښائسته لېدلې ده - د خپل چم او خپل کاونډ پېغله - او ثبوت يې زما دا شعر دے چې -

م څۀ خو بانه کړه په ديوال او ګوره
ستا د کوڅې سره ټکرېږمه زه

ما چې ستر شاعر حمزه بابا ته دا شعر واؤرولو نو ډېر يې خوښ شو - په دې شعر کښې ما نۀ د بدخشان د پېغلې ذکر کړے دے او نۀ مې په کښې د ثمرقند حسن ستائيلے دے نو بيا ولې د حمزه بابا دا شعر دومره خوښ شوے وُو - ځکه چې د هغۀ په قول دا پښتني شعر دے پښتنه پېغله په کښې مخاطب کړے شوې ده - او کوڅه او ديوال هم د پښتني ماحول

(c) ketabton.com: The Digital Library

عکاسي کوي - ما خو په خپلو شعرونو کښې د پښتونخوا لږه کورونه یاد کړي دي - لږه کوڅې مې ستایلي دي نه مې د اسلام آباد محلونه ستایلي دي او نه مې د پلنو پلنو سړکونو صفت کړے دے - په کوهاټ کښې خپل دا شعر پېش کوم - ؎

د خپل اشنا هغه خاورینې کوڅې
د کهکشان نه خدائے ګو ښې ښکاریږي

زه دا دعوی نه کوم چې زما شاعري ګنې د شاعرۍ د فن ټولې تقاضې پوره کوي یا د شاعرۍ د اصولو په تله تکې په تکې برابره ده. د خپلې شاعرۍ خامۍ راته معلومې دي کمزورۍ یې راته معلومې دي - خو سره د دې معلوماتو ما د خپلو شعرونو ته د دغه کمزورو د لرې کولو خامخا کوشش نه دے کړے ما په شعر کښې خیال له اهمیت ورکړے دے فني ضرورتونو له نه - ما خپلې خبرې ته د رنګینه او خوږو الفاظو رنګینه جامې اغوستلې دي - خپله خبره مې پرې ښائسته کړې ده - او په ښکلي انداز کښې مې لوستونکو ته پېش کړې ده - ارمان دے که د غه خبره د غه شعر کښې فني کمزورۍ وي خو د کمزورو باوجود هم د غه شعر اورېدونکو خوښ کړے دے او ماله یې "د ډېر ښه" په الفاظو داد ګېرنه راکړې ده -

تو ګرانو او خوږو وروڼو خپله شاعري سره د خپلو ډېرو فني کمزورو "د تورې اوربل تورو کمڅو خبرې" په کتابي شکل کښې ستاسو په مخکښې ده - خدائے دې اوکړي چې ستاسو خوښه شي

په لوئے الله مو سپارم

عبدالله جان مغموم

۷ - ۸ - ۲۰۰۰ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

لویه خدایه

ښکته پورته لاندې باندې
اوچې شاړې تاندې تاندې

دا شینکي شینکي باغونه
په غورزنګ روان سیندونه

سمې غرونه په لړزان دي
کائنات واړه پرېشان دي

شین آسمان ځمکه روښودي
حق حیران ولاړ دي ګوري

چې انسان د انسان وینه
څه په خوند خوند څکي غټېږي

کور په کور خونه په خونه
دښمنې دي چې خوځېږي

دَ مظلوم وینه ارزانه
هرې خوا ته ده روانه

رور دَ رور په مرګ ناست دے
زوئے دَ پلار سره په جنګ دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ انسان انسانیت نن
د حیوان په رنګ کښې رنګ دے

دَ وطن په پاکه سیمه
یو تالان دے یو یرغل دے

لویه خدایه لویه خدایه
دا څه چل دے دا څه چل دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورپسې زلمو ځوانۍ خاورې ایرې کړې
خدای دې ګونګ کړه څه له پېغلو ته خبرې کړې

چې مې غټې قسمونه اول مات کړل
بیا توبې مې ځېلې ټولې ورپسې کړې

تصور چې د سرو شونډو راله راغلو
نو راپاڅېدم دیوې مې ټولې سرې کړې

که هر څو مره هم رنځور یم نو به روغ شم
څو که زلفې دې په ما لږې خورې کړې

په دې راز باندې زه خدای ګو که څه پوه شوم
چې دې ستورو بېګا چاته اشارې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بس یو پو ټې غوندې خندا اوکړه تهٔ
او د خندا سره ادا اوکړه تهٔ

خدائیګو د لارې نه به ستون شمه زهٔ
څو یو نظر ګلې په شا اوکړه تهٔ

هغه یو ځل چې دې ښوا کړے وه
هسې ادا یو ځلې بیا اوکړه تهٔ

سا ورته وے لږه مسکۍ شه کنه
نو راته ئې وے لږه ژړا اوکړه تهٔ

مغموم وا خله د ځوانۍ خوندونه
نو بیا دې غم لږ د عقبیٰ اوکړه تهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې په ما باندې وختونه راغلل
بې غمۍ لاړلې غمونه راغلل

ستا تصوّر چې مې د ځان سره کړو
چرته ړیله بېګا خوبونه راغلل

وفا دې ټوله د رقیب سره شوه
زما په برخه تش لوظونه راغلل

ستا په راتلو دنیا آباده شوله
خو ته چې لاړې قیامتونه راغلل

څومره چې ما د زړه شکونه ویستل
هومره مې زړه کښې نور شکونه راغلل

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول به زړه سره صلاح کوم
تا صحه بیا به ستا رضا کوم

دومره خبر شئ چې مېن یم زه
نوره قصه به درته بیا کوم

د دې دنیا نه ځکه بد یم چې
خیره سینه او صفا کوم

د عشق سختۍ او خندا کاني زما
لال یم اېرو کښې هم ځلا کوم

مغموم ته به کومو کندو سرشوې
زه خو قصه د خپل اشنا کوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشې نشې سُوده نشې دي منم
سترګې دې سرې ډکې کاسې دي منم

اوس په محفل کښې شمعه یله شي جوړ
دا پتنګان څُکه دلې دي منم

ستا قېنچې مکېږ او ګل ورینه خندا
دَ پېغلتوب څو تقاضې دي منم

دَ چا په شپې ورځې رنګینې وي څو
په ما رڼا ورځې تیَرې دي منم

دا ناصحان یُې تېس ایستلې نهٔ شي
دَ مغموم ګلکې ارادې دي منم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا مې ارادې جوړې نن ځوانې شوې
ځکه په توبو باندې پښېمانې شوې

ولې به د ستورو احسان متدنهٔ یم
شپې مې د بېلتون چې پې آسانې شوې

تنکې تورې شپې رو تنهایې زما
ما وې جوړې آسانې دې خوګرانې شوې

بیا دې آئینه کښې جوړه کتلې دي
ځکه اداګانې دې بل شانې شوې

مغموم چې کړه توبه د ګناهونو نه
خدا ئېګو تورې شپې ئې مسلمانې شوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

45

تکې توري شپې کړې تا
بيا زلفې ځورې کړې تا

اووس په غصې کېنې تا
ماتې مې ګجرې کړې تا

کله په مسکې شوې تهٔ
کله په نخرې کړې تا

هرې يو ادا کښې نو
خدائيګو زلزلې کړې تا

لا په ديدن موړ نهٔ وم
ولې د يوې مرې کړې تا

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپه دَ انتظار په شوګيرو تېرَ وم
لار ته په کتو په اندېښنو تېرَ وم

اوس چې زلميتوب په مېکدو تېرَ وم
بيا به بوډاتوب په مصلو تېرَ وم

اووې پسرلي راته نن بيا په خندا
بڼې زلزلې دې په توبو تېرَ وم

زهٔ د بېلتانهٔ دا اوږدې شپې اې اشنا
پوهٔ شه چې په غنو په اغزو تېرَ وم

پېغلې آئينې ته په خندا کښېنې اووې
څنګه قيامتونه په زلمو تېرَ وم

څوک به يې د ستورو په کتو تېرَ وي
زهٔ خو تنهايي په اسوېلو تېرَ وم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته چې زلفې رانغورې کړې تورې شپې شي
نو د ورځو نه دا شپې خدایږګو نغوړې شي

د بیاتون په تنهایو کښې چې رایادشي
په ژړا ژړا مې تورې سترګې سرې شي

ځو چې داغ مې په لمن باندې راڅښي
ارمانونه مې دې ټول خاورې ایرې شي

ستا د تورو تورو سترګو بلا واخلم
بې لتا ځو به دا شپې ډېرې درنې شي

که د زلفو کښ ه لار دې کښ له سمه
لاروې به لږ منزل ته ورنژدې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وېرم چې ستا دنیا هم او سوزوم ایره کړم
چې دې زړه خدایه د زړه په رنځ اخته کړم

دې ناصح ته څو زړه هسې په خوله ښه کړم
ګنې څه چې راته زړه وائي هغه کړم

که سپرلي کښې مې توبو ته نیت خراب شه
دا تسبې به بیا واعظ ته حواله کړم

ستا په نه راتلو زړه خدائیګو که خفه یم
خو دې ستورو ته دې ډېر بېګا ګلې کړم

مېکده و ته څو به مه وایه ناصحه
ګنې یاده به زړه هم ستا مسئله کړم

چې لمن مې ډېرې سالمه پاتې کېږي
کړې پوانونه به زړه ټول ریخه ریخه کړم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستا زلفې ولونه ولونه او نرۍ نرۍ کمڅۍ شي
جوړې ماته زولنۍ شي جوړې ماته ټېنډنۍ شي

د فطرت دغه قانون دے د فطرت دغه اوصول دے
چې ږو مېے دَ زړېږ ونه غوټۍ او خاندي مُسکۍ شي

شمعه ماته کوري ځاړي او زهٔ شمعې ته ځړېږم
داسې تېرې اوږدې شپې شي داسې تېرې تنهايۍ شي

د اُلفت کودره شاړ شي دَ اُلفت کودره وران شي
زلميتوب درکښې رسوا شي خاورې ايرې درکښې ځوانۍ شي

چې کهٔ ستا دَغاړې هار شي په دې طمع طمعه طمعه
زما او سبکې ستورې ستورې ملغلرې شي لړۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګلان ټول ازغي ازغي شول په کرکو کښې څوک کېږي
ګلې هم سومبې سومبې شوې په لېمو کښې څوک کېږي

سفر وخت کښې بیا منزل ته رسېدل خدایګو چې ګران شي
مایوسي چې شي را مخکښې موصلو کښې څوک کېږي!

ټول ماحول څومره رنګین وي، خاموشي څومره حسینې
چې دنیا د ټکو ستورو تورو شپو کښې څوک کېږي!

لویشتو باندې چې پېغلو سپین پړونې را په سر کړل
د زلمو تېره نظر جوړ لویشتو کښې څوک کېږي

چې ځواني په تېر بد وشوه، علامه د بوډاتوب شوه
د ګناه هر یو احساس چې مې توبو کښې څوک کېږي

اې! ګاونو یوې پېغلې داسې وې چې پس له دې نه
د مغموم رنګین غزل به په کمڅو کښې څوک کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ زلفو سلسلې دي
څومره ګورې دي اوږدې دي

دَ شفق سُرخۍ ترې زارشه
دا ستا شونډې داسې سرې دي

ټول ماحول غمژن غمژن دے
مایوسۍ پرې راخورې دي

هر یو سړي ته چې ګورم
شور انګار دے سرې لمبې دي

دا رڼا رازونه فاش کړي
دا تیږې ترې خدائګو نبې دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې واره ټوټېدلې بې اختیاره څیرېدلې
نن اوښکې مې په مخ ډیوې ډیوې وې بلېدلې

بېګاه په ډک محفل کښې راته اووایه چې ګُلې
تهٔ ماته خندېدلې که بل چاته خندېدلې

بې تانه ګُلې څرنګه خاموشه خاموشې وه
تیرې هم د تیرونه وېرېدلې بوټنېدلې

د مینې ابتدا کښې څهٔ عجیبه شان قصه وه
زهٔ تانه شرمېدم ګلې تهٔ مانه شرمېدلې

مغموم خو لېونے دے څهٔ په خود نهٔ دے زړګیه
خفه ترې نه په څهٔ یٔ ګیله منه یٔ ترې ولې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنهايي مې دي ملګري او غمونه راسره دي
څهٔ اوکړم خدايه دوزخونه راسره دي

ستا په تور اوربل کېښې ايښودو دپاره ګُلې
څو تنکي، کلي او څو ګلونه راسره دي

د چا سپېرهٔ نظرې راله نهٔ کړې د نظره
هر وختې اے ملګرو د افکرونه راسره دي

خپه دے نهٔ کمېږي په ژړا به څنګه کمې شي
څو رونبکې څو نهٔ دي سېلابونه راسره دي

مغموم يواځې نهٔ دے فکر مهٔ کوه ملګري
کهٔ تهٔ راسره نهٔ يې ستا يادونه راسره دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرهرونه جوړوي زړهٔ کښې زخمونه جوړوي
هـره یوهٔ ادا دې قیامتونه جوړ وي

زړګی د چا مئین به پکښې هسې بندیوان شي
نادانه په روربل کښې څهٔ له ولونه جوړ وي

سم مې په زړګي کښې ټوې داغونه رانسکاره شي
هغه چې په سپین مخ شینکي خالونه جوړوي

شپه ټېره په ژړا شي او ورځ ډېره ناقلاره
انتظار څو د لمحو نه سم کلونه جوړ وي

ارمانونه ټولوي او حسرتونه غونډ وي
مغموم ټرې په خپل زړهٔ کښې څو قبرونه جوړوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د مُسکا ستا د خندا نه قربان
قربان قربان هرې ادا نه قربان

چې دوه مئېن په کښې منزل ته رسي
د هغې عشق د انتها نه قربان

شپه د بېلتون چې په وصال بدلوي
هغې سپوږمۍ هغې دنیا نه قربان

زړهٔ ناقلاره ته قرار رسوي
ستا د پانزیبو د شرنګا نه قربان

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته که مینه او مئین نه وي نو
هغه دنیا ددې دنیا نه قربان

کچه کچه راټوکېدلې ګلې
ستا د خولې د ابتداء نه قربان

چې پکښې ستا د زړه درزا اورمه
د هغې شپې هغه چُپیا نه قربان

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله راته اوګوري مسکۍ شي
کله کله چې غصه شي سره مخې شي

ستا ښائست او پېغلتوب ته يې چې پام شي
هره سروه د چمن پېغله جينۍ شي

هر يو وار چې ورته ګورمه حيران شم
کله شمعه کله ګل کله سپوږمۍ شي

چې يې ستا په تصور کښې ياره ليکم
نو مصرعې د هر يو شعر دوه کمڅۍ شي

چې ته نهٔ يې نو خاموشه خاموشي وي
نو چې راشې نو محفل کښې رنګيني شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قسمت یې د آسمان ستوري شمېرل شي
د هر چا چې خپلې ځوانې شپې پردې شي

یو د رنګین غوندې غزل ترې خدائیکو جوړ شي
چې ستا شوندې ستا خالونه ستا کمڅې شي

چې خپره د مطلب مخې لـــه را شي
نو نادانه شي ماشومه شي ککۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړه تسکین په مېخانو کېږي نه وو
د سرو شرابو په پیمانو کېږي نه وو

اوده جذبې را لړزوونکې اثر
رباب په ستا په ترانو کېږي نه وو

تل کېږي چاپېره تاوېدل له شمعې
هېڅ رقابت په پروانو کېږي نه وو

ځکه پرې زه نن بدګمانه شومه
چې تسلسل ئې بهانو کېږي نه وو

د مېخوارانو محفل سوړ غوندې وو
نن چې مغموم په مېخانو کېږي نه وو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله مې دا زړهٔ داسې خفه شي
ټول جهان توره تیارهٔ شي توره شپه شي

چې دې تش د لوپټې پلو ښکاره شي
رنګینۍ مې د خیالونو یوه په دوه شي

نو دې پېغلې چې غصه شي نو ترخې شي
او لالي چې په غصه شي لا خوږه شي

یو لمن مې دې سالمه وي نو خبر دے
که هوا تونه مې کهٔ ټول ریښه ریښه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ښایست او پېغلتوب سره یوځای شي
هره پېغله یوه مسته شان نغمه شي

بهانه به د ورتلو شي راته جوړه
خدای دې اوکړي چې یو سل واره خفه شي

چې زمانه دې محفل ته چې بل راشي
یو ازغی شي راته سترګو کښې څوکه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مست تم دَ پازیبو دَ شرنګا سره
یا دَ مستو پېغلو دَ خندا سره

نشته خدایږو هیڅ نشته زما سره
لا یې خوشحالي خندا دَ تا سره

یو څه زما زړه دا سې درزیږي نه
هر څه په لړزان شي ستا ادا سره

تورو تورو زلفو تورې شپې کړلې
تورې شپې صبا شوې ستا خندا سره

وا خله اے مغمومه دځوانۍ مزې
روستو به بیا ګورو دَ عقبې سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستا خندا زما ژړا اونه شوه
نن مې د زړه تسلّي بيا اونه شوه

دا راته وايه بيا به څه کړم ګلې
که حوصله مې تر صبا اونه شوه

ته چې محفل ته ياره را نغلې نن
شمع خو بله شوه رڼا اونه شوه

بس تسلّي د ناقلاره زړګي
هم په دعا هم په دوا اونه شوه

چې په دعا کښې ترې نه هېرشومغموم
نو اشنائي خو د اشنا اونه شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په څوله کښې اه په زړهٔ غمونه لرم
خدائېګو هم دا دوه نعمتونه لرم

لا څو توبې ته برابر نهٔ یمه
لا څو په زړهٔ کښې ارمانونه لرم

زهٔ دَ هغې دَ هر کلي دَ پاره
لا څو څو اوښکې څو آهونه لرم

نن په خندا کښې شین خالې اووېل
هرې ادا کښې قیامتونه لرم

مرګیه ! پام کوه دَ وخته نهٔ شې
لا په دنیا کښې ډېر کارونه لرم

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اغلې ورځې شپې د پرېشانۍ زما
او کړې تقاضې خپلې ځوانۍ زما

پټ رازې څرګند کړو رقیبانو ته
راشئ دادې ګورئ نادانۍ زما

ما چې کړلې ما ته مېخانه کښې نن
دا هغه توبې وې پخوانۍ زما

زړهٔ څو اې رېباره دومره پوهٔ شو
جوړې آبادېږي ویرانۍ زما

هلته آئینه درته حیرانه ده
دلته دې حیرانې حیرانۍ زما

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د وصال په رنګینو کښې اوسم
په غوړېدلو پسرلو کښې اوسم

ما خو یو ګل د پسرلي کړې د سبه
چې بیا د پېغلو په ګمڅو کښې اوسم

ستا د پښو په هر یو شرنګ مې قسم
ژوند مې نغمه شو په نغمو کښې اوسم

دا پېغلتوب مو خدای نصیب کړه پېغلو
زه مو نشه کړم په نشو کښې اوسم

د ژوند د ډېرو ناکامو د لاسه
یو اسویلی شوم اسویلو کښې اوسم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د زلفو سلسلې چې راڅورې شوې را اوبدې شوې
دا بېدارې شولې شپې او ورځې لاړلې اودې شوې

دا کومې ستا دځوانۍ وه، که لمبې وې د سرو شونډو
چې په هسې تصور یې د خېبر تړې پستې شوې

ارمانونه حسرتونه څه ځوانه ځوانه یادونه
وخته بس په وړاندې مه ځه روستو پاتې قافلې شوې

دا دچا وې آرزوګانې چې دا ستا د در شوې خاورې
دا دچا د مینې اور وُ چې ایرې ستا د کوڅې شوې

هر یو غشے اوس خطا ځي د زړه نخښې نه په ځوا ځي
سپېلنے شم د یار سترګو دچا سترګې در پسې شوې

دا ګلونه که راغزي وو خدائے خیر دے چې دا څه وو
هم مې ښکنځ شو په نظر کښې هم مې سترګې پرې څوږې شوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مینې دې آسانې راته ګرانې کړې
تولې حوصلې مې ئې حیرانې کړې

اوکړه تماشه د پتنګانو مې
هر یو سره شمعې ملاحکانې کړې

ستا مراوې نظر ایله تازه کړمه
مراوې حوصلې ئې راله ځوانې کړې

ولې ارادې خپلې خرګندې کړم
ته به ئې ناصحه مسلمانې کړې

مینه کښې معصومه نادانې رښتوې
خدایه تولې پوهې مې نادانې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

رقیب چې ساله نن پېغور راکوي
خدای ګو غمونه راله نور راکوي

و یم چې په زلفو کښې دې پټ شمه زړه
راسې صلاح دې اوربل څور راکوي

چې مې د زړه څوښه کولې نه شي
نو جوابونه څه له سپور راکوي

ستا د څوږو څوږو خبرو لوګې
راله په څوب زړګي تکور راکوي

دغه یارونه دې لږ پوځې کړه کنه
بیا بیا بلنه ستا په لور راکوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمعه بلېږي دَ رڼا دپاره
دَ پتنګانو دَ قضا دَ پاره

لا به تر څو پورې ژړېږمه نور
ستا دَ پوټې غونډې خندا دپاره

د آسمان ستورې مې په شمېر کړل ګلې
پاتې یو څو شو دَ صبا دپاره

دا زهٔ منم چې لېونے یمه خو
یم لېونے څهٔ مُدّعا دپاره

ستا د خندا په انتظار دي کني
ګلی تیارې دي خندا دَ پاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښکه څوک دے نوے ژوند دے دې اوبو کښې
راته اووے صُراحي په غړغړو کښې

نهٔ مې ورځو کښې سکون شته نهٔ په شپو کښې
پرېشانئ مې راپېښه شوې دې مغزو کښې

تهٔ د سرو شونډو د تاوه څهٔ خبر يې
سرې لمبې يُ بلې کړې دي سينو کښې

محفلونه د سرود ځکه ساړهٔ شول
پېغلو وراچول پازيب په خپلو پښو کښې

نهٔ شراب رو نهٔ ساقي وُ په محفل کښې
وو مدهوشه ستا د سرو سترګو نشو کښې

څومره ښهٔ د تصور هغه ساعت وُ
چې تيالونه مې وهل ستا په کمڅو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نغمې نغمې دي د ليلى خبرې
څو مره خوږې دي ياره ستا خبرې

دا د وفا او د جفا خبرې
دي د خندا او د ژړا خبرې

بيا ئې دنيا کښې د دنيا خبرې
ناصحه پرېږده د عقبى خبرې

زه څو د ستورو سره تل کوم
ستا د نيائيست او د ادا خبرې

د دې دنيا څو ځکه بدې شم چې
کوم سپينې او صفا خبرې

ستا د پائيلو مستو مستو نغمو
کړې لې خطا رانه رښتيا خبرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغې ماښام ډېرو غمونو سره
سپینه سپوږمۍ تورو دا غمونو سره

سترګې پیدا دي د ژړا دپاره
ښايي خندا د پرهرونو سره

څُه تسبې خپلې واعظ ته بخښم
راغې ساقي چې د جامونو سره

ستا د راتلو ساعت څو دومره اوکړل
خدایګو عادت شوم قیامتونو سره

غریب شفق به څهٔ سیالي کړي ګُلې
ستا په نکریزو سرو لاسونو سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

تورې تېرې راته فنا ښکارې
چې دې په سرو شونډو خندا ښکارې

په تورو شپو ئې چې نا قلاره کړمه
خدائېګو يادونه راته ستا ښکاري

ستا دَ وربل تېرې منمه ګُلې
دا پرېشانی په کښې زما ښکارې

زما دَ زړهٔ دې سادګی ته ګوره
هره جفائې راته ادا ښکاري

وخت دَ وصال کښې څڅېدلې اوښکې
دخوشحالی مې انتها ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه ترڅو به نور ژړېږمه زهٔ
غم د بیلتون کښې به کړېږمه زهٔ

څهٔ خو بانه کسره په دېوال اوګوره
ستا د کوڅې سره تېرېږمه زهٔ

دا مې د عشق کاملېدهٔ دي کنه
چې د نارنج هسې زېړېږمه زهٔ

په حقیقت د دې دنیا پوے شمه
چې ادیرې سره تېرېږمه زهٔ

مخ دې راواړه وه دهاکره ګلې
د زلفو شپو کښې دې وېرېږمه زهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله ژړېږي څه مُسکۍ خو نه دي
مړاوي ګلونه دي غوټۍ خو نه دي

ورته منګل تل وار خطا وي ځکه
دا خاماران دي څه کمڅي خو نه دي

ځکه خو زه داسې بې واره تويوم
اوښکې مې خپلې دي پردۍ خو نه دي

څه شوه چې زه ورته ژړېږم مُدام
په عشق کښې دا څه کمزورۍ خو نه دي

هسې به ژاړي لا مُسېږي ولې
سترګې ناپوهه لېونۍ خو نه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نجې او ښکلې مې ځلېږي په کسکو کښې
لکه ستورې چې ځلېږي تورو شپو کښې

د اغیارو په محفل کښې داسې ښکاري
لکه ګل چې تو کېږد لے وي اغزو کښې

اے ناصحه که ستا او منم توبه کړم
بې رنګي به راپېدا شي مېکدو کښې

د کې شپې ورته د ستورو هم پسخېږي
زړه ګلونه يې چې اېښولې وي کمڅو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ادراکاني چې هر څومره کوې خپل دے
څو چې کبر دې رانهٔ شي په مغزو کښې

اراده مې د ورتلو ده نن ورځمه
برکت مې دې خدائے واچوي په تلو کښې

خوب خندا به په مغموم باندې حرام کړي
يوه پېغله به پېدا شي جينکو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشي راته اوګوري مُسکې نشي
راشي پسرلے ځو رنګينې نشي

پوهېږم چې سپوږمې دَ څهٔ سيالي کوي
مياشته شي نرۍ شي ځو نتکې نهٔ شي

شمعه هم ژړېږي هم خندا کوي
دا راسره غم دے لېونۍ نهٔ شي

دا دَ غيرت ډکه پښتنه لمن
چاته دې ځوره چاته يوله نهٔ شي

مهٔ وايه څهٔ ماته دَ رېبار په خوله
ستا زما خيرې دې پردې نهٔ شي

نشي تسلّي د ناقلاره زړهٔ
څو چې راته اوګوري مُسکې نشي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا دې یادونو سلسلې جوړې کړې
بیا دې غمونو تورې شپې جوړې کړې

ستا د ځوانۍ د تقاضونه قربان
هرې ادا دې زلزلې جوړې کړې

د پېغلتوب کور دې وران اوسې تل
چې دې د پېغلو نه نغمې جوړې کړې

ستا د سرو سترګو د سیالۍ په خاطر
خلقو شرابو له کاسې جوړې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

81

چې رنګینې ټولې را غونډې شولې
پېغلوټې ځان له لوپټې جوړې کړې

ما دې ورکوټې شان زړګي کښې ګلې
د ارمانو ادیرې جوړې کړې

ستا د بېلتون تیرې روښانه نه شوې
مغموم که روښانو نه ډیوې جوړې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور دې اې ژوندونه په سجدو نهٔ تېروم
نور دې په شمېرلو د تسبو نهٔ تېروم

څُمره مېکدې ته لېونې دې هلته درېږ
نورې تنهايي په اسوېلو نهٔ تېروم

ذرهٔ مې دې ژوندې روا رادې مې هم ژوندی
نورې لوږې تندې په ژوندونو نهٔ تېروم

هم ستا تصوّر راشي راله خوب راولي
زهٔ د بېلتون شپې په شوګېرو نهٔ تېروم

لاړ شه اې مغمومه چاردې نسهٔ کور دې آباد
زهٔ څو رنه څواني په مصلو نهٔ تېروم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېلتانهٔ کښې څهٔ دا هسې چل په ما شي
شېبه درنه شي هر یو څیز توره بلا شي

کله کله تصوّر کښې دا له را شي!
را ته اوګوري مُسکې شي په خندا شي

تصوّر دَ لوېښتې چې را له را شي
دَ شفق رنګینې لاړې شي فنا شي

تنهایی کښې دَ زړګي دا غونه شمېرم
دومره ډېر دي چې ئې شمېر را نه خطا شي

ستا پوُښتې غونډې مُسکا ته نهٔ رسېږي
ټول ګلُونه دَ چمن کهٔ په خندا شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

84

ستړي ستوري څو اوده شول په ارام شول
زړهٔ به ویښ یم تر هغې چې هغه راشي

یو دې غم د بېلتانهٔ ورسره نهٔ وي
نور دې ټول غمونه راشي چې زما شي

په وصال کښې مې دا زړهٔ ولې درزېږي
چې منزل ته ورسېږي وارخطا شي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن په فضا کښې د رنګینۍ ښکاري
ګل په خندا، کلۍ مُسکۍ ښکاري

ستا د سرو سترګو په نشو مې قسم
پکښې سرور په کښې مستۍ ښکاري

د ستړې زړه د ستومانو دلاسه
هره یو ساه مې یو سلګۍ ښکاري

صراحۍ ستا په غړ غړو مې سوګند
د ژوند مقصد دې بس اِتکۍ ښکاري

د پېغلتوب د تقاضو د لاسه
هره یو پېغله لېونۍ ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

راځئ ستورو چې اوده شو شپه پخه شوه
هغې پېغلې نه جوړ بیا هېره وعده شوه

دې زما څېرې ګرېوان ته ئې چې پام شو
نو په خپلو سترګو نن داده شوه

رنګینې د لوپټې به دې سپوا شي
که زما د زړه په وینو لړه سره شوه

چې زه ستا او ته زما شوې د زړه سره
د ژوندون تېره نیمګړې وه پوره شوه

د خندا د زړه ارمان جوړې پوره شو
چې ستا سرو شونډو له راغله پرې خوره شوه

په ډرشل د پېغلتوب یې قدم کېښو
اول ګل و اوس د ګلو یو غنچه شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چاته شراب چاته کاسې ښکارېږے
ماته ستا سترګې مېکدې ښکارېږي

زما دَ اوښکو مقابل کښې بېګاه
ستورې ورې ورې ډېوې ښکارېږي

د ځوړ ړشنا هغه خاورینې کوڅې
دَ کهکشان نه خه ړڼیکو ښې ښکارېږي

چې ستا دَ تللو ساعت راغے ګُلې
دَ هر یو ستورې سترګې سرې ښکارېږي

ته چې محفل ته یاره رانغلې نن
شمعې که بلې وې هم مړې ښکارېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

هرته چې زلزل غوندې پېدا شي حوصله کښې
زه یم روان د ژوند په هغې مرحله کښې

هلته ستا غوږونو کښې دورونه په تالې وو
دلته ځنګېدم زه د الفت په ګواره کښې

یو پسرلے څه چې پسرلو کښې خدائګو نشته
دومره رنګینې دي پېغلې ستا په لوپټه کښې

ته چې را ښکاره شې او زړګے مې په درزا شي
څومره ډېر خوندونه وي په دغه زلزله کښې

بس دے د توبو نه خو خدائے ټول عمر له خلاص کړم
ټولې مې غوپه کړې د شرابو پیو کاسه کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

څنګه دې ځای شوې خدایه زړه ورته حیران یم
دومره ډېر غمونه دې وړه غوندې سینه کښې

بس دے دا نیمګړي ارمانونه به راټول کړم
چې به مزارونه کړم دَ زړه په ادیره کښې

نن که چرې ژوند ؤ دَ هغې وعده رښتیا شوه
مل به دوه مېنې شي دَ یو بل سره په شپه کښې

ورشه اے مغمومه چې دَ ژوند په خوږو پوشې
ډېر دي لېونې دغه وراېسته مېکده کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر طرف ته ګورم مایوسۍ دي او غمونه دي
ګېرچاپېره تاؤ رانه سروټکي دي اورونه دي

نور دې هم څو ورځې د چمن ګلونه اوخاندي
څو چې په خندا زما د خوږ زړه پرهرونه دي

څومره بختور دي چې پوره يې حسرتونه شو
ستا په تور اوربل کښې په خندا ځکه ګلونه دي

اوس خو د منزل د رسېدو خبره ګرانه شوه
اوس خو هر قدم کښې ټيندکونه دي دامونه دي

مغموم خو دې حالاتو په ژوندون پورې ستومانه کړو
څومره پرېشانۍ دي ګلې څومره ډېر غمونه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا په زیر زیر ورته کتلی نشو
په دتهو دتهو مې ژړلی نشو

زه د ګناه نه ویرېدم ځکه
څاڅکې شراب مې هم څکلی نشو

ماوې چې تا نه به څه سوال کومه
څه مې غوښتل خو مې غوښتلی نشو

زما د زړه د تسلّی دپاره
دا رقیبان دې لږ شړلی نشو

ستا د محفل د بلې شمعې کوره
دا پتنګان مې هم زغملی نشو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر لمسونو نه راته شوي دي خو
دَ رقيبانو مې مسخرې نهٔ شو

ستا دَ راتلو په انتظار کښې کُمې
دَ آسمان ستورې مې شمېرلې نشو

چې دَ راتلو نه دې خبر شو مغموم
دَ خوشحالۍ نه يې خندلې نهٔ شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه یو څو ورځې ژوندون دې راکړو
او هغه هم په مېکلتون دې راکړو

دا علامه دَ بل طوفان ده جوړې
چې یو پېو تې غونډې سکون دې راکړو

سر په زنګون په فکر ناسته شوله
ښه شوه چې سوچ له دا زنګون دې راکړو

خدایه همت هم دَ فرهاد راکړه چې
غم لکه غر دَ بې ستون دې راکړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې له هم خوئي د لېلى وركړه نو
ماله جُنون چې د مجنون دې راكړو

ژوند د زړه كله خندا شي پېكښې
ما وے جوړ ترېخ دے خو ترسكون دې راكړو

خدايه! اول دې زړهٔ مئين كړه او
بيا د فراق دا شواخون دې راكړو

مَکوُ ساقي نن راته نا مَکَوه
مَکوُ دا ظلم ناروا مَکَوه

ناصحه نن درته څهٔ نهٔ وېنو
داسې خبرې راته بيا مَکَوه

زړګيه نن څو په آرام يې کنه
پرېږده غمونه دَ صبا مَکَوه

کوه ستم چې څومره کولې شې تهٔ
زما دَ غم هډو پروا مَکَوه

چې ستا مغموم پرې خفه کېږي ګُلې
داسې قيصې ورته تهٔ بيا مَکَوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا خو څلهٔ غم نهٔ دے چې تېر ئې کړمه
اشنا یو خوب نهٔ دے چې هېر ئې کړمه

شپه وي اوږده او مشغولا مې ایله
د غه څو ستوري وي چې شمېر ئې کړمه

هغې نن اووے آئینې ته داسې
حُسن مې کم دے څهٔ چې ډېر ئې کړمه

ما ئې د سرو شونډو نه غلا کوله
زلفې وَلوَل شولې راګېر ئې کړمه

اشنا مې ځان دے زهٔ به ځان هېروم
خدائګو جهان نهٔ دے چې هېر ئې کړمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه ژړا شي څه سلګۍ شي د غزل جوړه مطلع شي
اسويلي زما شعرونه د نې اوښکې قافيه شي

يو نرۍ غونډې مُسکا چې ستا په سروشونډو خوره شي
ټول ماحول سرور سرور شي او فضا يوه نغمه شي

زما سترګې خدايه ړوندې کړې زما اوښکو رڼا اوکړه
دا زړه چاودې شمعه په رڼا دې چې سلګو سلګو کښې مړه شي

ستا د سروشونډو اثر دے او د شنې لوښتې عکس دے
چې لمبه د تنکۍ شمعې کله سره شي کله شنه شي

څه کږه غونډې ښکارېږي دا دُنيا راته هم خدايګو
کله کله ستا د زلفو تېغه لاره چې کږه شي

نور زړه هيڅ درنه نه غواړم هيڅ ارمان مې په زړه نشته
د ځوانۍ څو تقاضې دي لويه خدايه که پوره شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ واعظ په دې ذکرونو او توبو چې غلط نهٔ شي
بې وسه چې شي را جمع ترې نه جوړه بس توبه شي

کله کله په محفل کښې چې بې خیاله په خندا شي
ستا سرې سترګې شي جامونه سرې شونډې مېکدهٔ شي

مونږ د زړهٔ حالونه وایُو سترګو سترګو کښې یو بل ته
زهٔ هغې ته آئینه شم هغه ما ته آئینه شي

چې د شین آسمان سینه کښې تنکي ستوري را ښکاره شي
ما ته یاد شي مُتښونه ما ته یاده لوُپټه شي

شوے
ویم چې هغه وخت ترې زار شوے هغه وخت ترې نه لوړے
چې غصې نه تسکه سره شي چې غمې نه سره لمبه شي

د بیلتون په تورو شپو کښې تصور کښې راله راشي
زما سترګو کښې یې شپه شي زما سترګو کښې اوده شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

را غلهٔ غمونه جوړې نوې را غلهٔ
خاموش زړګي ته څهٔ په شور راغلهٔ

دَ ټوک دودیز غم مې ژړلے نهٔ شو
دَ عشق غمونه په پېغور راغلهٔ

څو اسویلي مې ورسره شو ځکه
دا طوفانونو لړ په زور راغلهٔ

ما ځې نقشونه جوړول په زړهٔ کښې
ښهٔ شوه خالونه پکښې تور راغلهٔ

زهٔ دَ غمونو نه خبر نهٔ ووم
پوے شوم اِیله چې مې په کور راغلهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې وئیل تهمت په ما پورې شو
ما وے چې نا خدا ایږکو په ما پورې شو

د رنځ علاج په طبیبانو نه شو
پاتې اُمید مې یو په تا پورې شو

بیا پتنګان درنه چاپېر شول شمعې
محفل دې کرم تر صبا پورې شو

اول به غم وُ د محشر راسره
اوس د جفا نه تر وفا پورې شو

تا د غصې نه تندے گُنجې کړلو
دلته په نوم د یو ادا پورې شو

مغموم نحو خدائے سره وعده کړې وُه
تور د گناه پرې ولې بیا پورې شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه مې ډېرې پرېشانۍ شي کنه
قصې را یادې پښتانۍ شي کنه

ددې دُنیا سختې مې خوښې دې چې
هلته به ما ته آسانۍ شي کنه

چې آئینه راته حیرانه شي نو
ځکه مې ډېرې حیرانۍ شي کنه

بنګله چې سر په ځنګنونو کښې کړم
یادې مې ټولې نادانۍ شي کنه

تو تقاضي چې شي شروع مغموم
نو علامه بس دَ ځوانۍ شي کنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څکه زمانه نن ژړا هیره شوه
چې د هغې نه نن ادا هیره شوه

عمر مې ټول په ژړاګانو تېر شو
زما د شونړو نه خندا هیره شوه

ستا د نیاسُت په تماشه شوه ګُلې
شمع ګُل کیږي ترې رڼا هیره شوه

اوښکې ګستاخې دا روانې شوې لې
وخت د وصال کښې ترې حیا هیره شوه

د زړه پرهر به چې ښه شوے وي نو
مغموم نه څکه جوړ ژړا هیره شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول ژړا وي بيا سلګۍ شي کنه
دا سې د زړه مې تسلۍ شي کنه

شمعې بس نوره دومره بله شه چې
دا پتنګان دلۍ دلۍ شي کنه

را ځې ما ښام د ډېرو ستورو سره
او س خو به تېرې تنهايۍ شي کنه

مانه که پاتې شي زما جونګړه
تا نه به هم پاتې ماڼۍ شي کنه

زړه مې په دغه ځاے شي ځريکې ځريکې
چې را په ياد ستا بې ازرۍ شي کنه

مغموم په غم کښې په خندا وي ځکه
چې په خندا تېرې سختۍ شه کنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورتېر

کهٔ هرڅو دې غم د حد نه په شي

حوصله مې شي مضبوطه زغم مې ډېر شي

کهٔ به ئې ذرهٔ نه یوُ ساعت له هم تهٔ روځې

نو مغموم دې له خپل خدایه څنګې هېر شي

نشو ساقي په ډېر وڅکلو نشو

هېر مې اشنا په هېرولو نشو

څهٔ شوه کهٔ نن مو په خندا کړمه زهٔ

غم خوځکم په خندولو نشو

خوشي عبث دي کوششونه زما

جوړ مې قسمت په جوړولو نشو

زهٔ خو حېران یم چې دا ذرهٔ مې ولې

خوږ د اوربل په خوږولو نشو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ وربل داېر پشانۍ مزه که
دَ تورو سترګو حېرانۍ مزه که

هرې توبې پسې ګناه کوم
څومره توبو کښې پښېمانۍ مزه که

ځواته ځوانۍ کښې دَ ځوانۍ تقاضې
په بوډا توب مسلمانۍ مزه که

❋

مانه زما دَ حال تپوس مه کوه
په زړهٔ زخمي په خوله خندا یمه زهٔ

سپینه سپوږمۍ کښې ستا نقشونه لټوم
ګني مېن خندا ټکو په تا یمه زهٔ

دَ خپل پردي خندا به څهٔ کړمه زهٔ
خپله خپل ځان پورې خندا یمه زهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په محفل کښې بلېدې ته کهٔ په قبر ژړېدې ته
نن څو خدائېګو کهٔ اے شمعې د مدام په دنګې وې ته

زهٔ به خدائے ته زارۍ اوکړم ما به خدائے د ګلاب ګل کړې
کهٔ اوربل کښې مې اېښې دې ته کهٔ ګمځو کښې مې ټومبې ته

نوره هم فتنه شوه نوره هم غرور غرور شوه
آئینې خدائے دې ړنده کړه ورته ولې مُسېدې ته

ستا راتلهٔ یو زلزله وه، ستا راتلهٔ څو یو قیامت وُ
هغه وخت به لا څهٔ حال وې چې محفل نه څهٔ وختې ته

زهٔ به ټول شم سترګې سترګې، سترګې سترګې به ټول شمه
څو کهٔ ستا وعده رښتیا وې په رښتیا ګلې راځې ته

ستا د سرو سترګو کاسو کښې د ځوانۍ نشې ګډېږې
هسې نه چې چرته توے شې څهٔ لږې بل ځواړوې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا دَ مینې یو اوصول دے، دا دَ مینې یو قانون دے

چې په خوله به هیڅ نهٔ وائې چې په خوله به لاس ایږدې تهٔ

چې په شپه دَ انتظارکښې ددې ستورو ستر کې سرې شي

او په زړهٔ مې څهٔ چل اوشي نوزهٔ یوځے شم چې راځې تهٔ

اے مغشومه بد نصیبه بد قسمت یې بد قسمته

دا سې وخت کښې وار خطا شوے چې منزل ته شوے نژدې تهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړهٔ تسکین په میخانو کښې لټوم
د سرو شرابو پیمانو کښې لټوم

یوه رنګینه تېره شوې لمحه
رباب ستا په ترانو کښې لټوم

چې راته ځې ستا په سر چغلي کړې وه
هغه یو ستورے بېګانو کښې لټوم

زهٔ څو حیران یم چې دې زړهٔ له یې نن
کوم بانه په بهانو کښې لټوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن خو به چې زه درته یادومه ځکه
نوې وعده دې په وعدو کښې لټوم

څکه ساقي خو د مستۍ رنه نه څکم
ورکه ځواني دې پېمانو کښې لټوم

چې نه خو مئے او نه رباب وي ګُلې
بیا دې د زړه په پرېشانو کښې لټوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دُنیا دَ اُمیدونو مې ځکه ورانه ګونډې ښکارې
اشنا چې په لوظونو نن پښېمانه ګونډې ښکارې

ډېرې حېرانۍ ئې دَ هغې په مخ لیدلې دي
خدائېګو ائینه ځکه حېرانه ګونډې ښکارې

نشته دے څو شیوئ چورې سپر لیه ستا په ګلوکښې
ځکه څو بورا هم سرګردانه ګونډې ښکارې

دادے اے زړګیه سپوږمۍ نیم آسمان ته راغله
ولاړه ده دې ته ځکه ستومانه ګونډې ښکارې

توبه به کړم ناصحه څو چې دور دَ مستۍ تېر شي
ځوانۍ کښې څو توبه راته ځکه ګرانه ګونډې ښکارې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنه دے انکار دَ اقرارونو ځنې
تشو وعدو تشو لوظونو ځنې

ستا دَدې قېنچې اوُ سکېنونو ځنې
زار دې شم زار د قدمونو ځنې

راځه چې دواړه بس په ځلا شوه ګلې
بنه دے وصال دَ فرقتونو ځنې

ګلونو هم چل دَ خندا زده کړلو
زما دَ زړهٔ دَ پرهرونو ځنې

مغموم څو صبر بې نیازه کړلو
دَ منډو ترړو تدبیرونو ځنې

(c) ketabton.com: The Digital Library

112

دَ نیکۍ بدۍ حساب به شي عقبیٰ کښې
محتسبه بس دے لاړ شه په حیا کښې

کله کله چې په کړس کړس په خندا شي
نو نغمې غوندې خورې شي په فضا کښې

دَ سینې دَ سرو لمبو نه چې جدا شول
اسویلي مې په خندا شو په هوا کښې

احساسونه مې زړګي کښې په لړزان کړي
دا اثر مې دے لیدلے ستا خندا کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دَ پېغلو دَ بشاشت ذکر شروع شي
داپېدا شي يو جنون غونډې په ماکښې

چې دَ زړهٔ خبره شونډو ته را نشي
کله کله داسې کېږي په حيا کښې

نور څهٔ نهٔ دي خو دا زړهٔ به مې لړزېدهٔ شي
راشه کېنه لږه ما سره په خوا کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا څو غلط دي چې خندلې نشم
غم د بېلتون ځني زغملې نشم

د بدنامه ويره دې ماسره ده
ځني څه زه درته کتلې نشم

زه چې د سوال سره عادت نه يمه
ځکه څو تانه څه غوښتلې نشم

زه د وصال ولې دعا اوکړمه
خپله خپل غم څو زياتولې نشم

د شوګيرو په ګواهۍ کښې ګڼلې
د آسمان ستوري را بللې نشم

که غم دې غر وي هم خوشحال يم څو
سپکه وېنا دې زه اورېلې نشم

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه له زما د مرګ سوالونه کوي
بیا به په چا باندې نازونه کوي

ستا خوږ اوربل چرته پرېشانه نشي
ځکه خوشتنګ ترې هم بادونه کوي

څومره نشه د عشق شراب کښې چې ده
دومره اثر کله جامونه کوي

چرته یو سوال به ئې منلے وي نو
څومره په ما ډېر احسانونه کوي

ستا جدائي کښې څه خېر ئې ګلي
څه څه کانې دې دا یادونه کوي

✱

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه په ژړا څه په زارو تېره شوه
شپه د هجران څه په خوارو تېره شوه

په سترګو سترګو کښې مسکې غوندې شوه
راسره ځغنه په نخرو تېره شوه

دا شوخه څټه د مسکن منه
چې په ول ول کښې د کمڅو تېره شوه

ستا د جنت په طمعه طمعه شیخه
ځوانه ځوانۍ په مصلو تېره شوه

څوک د معصوم د حاله څه خبر شو
چې یې ځوانۍ په رسوېلو تېره شوه

❋

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ښائسته مخ د شين خالئ مې قسم
په زړهٔ شين داغ لکه د خال دے زما

د بېلتانهٔ په هر ساعت مې قسم
هره ګهړئ لکه يو کال دے زما

ستا په ستم په ناکردو مې قسم
د لېونو نه بدتر حال دے زما

✷

چې سپرلي کښې تول ماحول سرور سرور شي
ما تول بيا د توبې خلقه ضرور شي

د ګناه څوک هسې نهٔ کوي واعظه
څو حالاتو نه بې شانه ډېر مجبور شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ زړۀ دَ غم؛ رانه ټپوس مه کوئ
دَ سترګو نم؛ رانه ټپوس مه کوئ

دَ تور اوربل په تورو شپو مې قسم
دَ زلفو خم؛ رانه ټپوس مه کوئ

غشي نظر دَ زړۀ په سر ويشتلے
دَ کوږ اوسم؛ رانه ټپوس مه کوئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک ورته سور څوک ورته شین وائي
دي پسرلي ته څوک رنګین وائي

سپینه خبره اشنا دغه ده چې
دا سې څوک نشته دے چې سپین وائي

دا چمن او دا ګلونه چې شنه سره دي
په سپرلي د ادیرې باندې مې څه دي

هیڅ به نه وایم د مړو مړي مړه دي
خو افسوس په دې ژوندو چې ژوندي نه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

120

شپې د بېلتانهٔ دومره اوږدې دې راځه
ستا د اوږدو زلفو کشالې دي راځه

بیا د پسرلي څڅه اوزې غوندې شوې
بیا په ماتېدو زما توبې دي راځه

راشه چې ښائست دې درته زهٔ اوستایم
خدائېګو آئینې ټولې ړندې دي راځه

نن کهٔ زما سر او ستا قدم دے اشنا
دا هم حادثې د زمانې دي راځه

(c) ketabton.com: The Digital Library

121

ارمانونه مې چې خاورې شي ایرې شي
نو ګردونه ترې نه جوړ ستا د کوڅې شي

چې ستا خوږ ږوربل مې کله کله یاد شي
پرېشانۍ په تهول ماحول باندې خورې شي

تصوّر د لوپټې چې را له وراشي
په فضا کښې د سپرلي شان علامې شي

زهٔ به ستا کړېوان ته لاس کړم تهٔ زما ته
را پېدا چې مېکده وکښې هنګامې شي

لا څو ډېره لاره پاتې ده منزل ته
خدائے دې مل زما دَ ماتې حوصلې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپوږمۍ ته

(د خیال په دنیا کښې د سپوږمۍ سره ټوخېنې)

په شین آسمان کښې خندېدونکې سپوږمۍ
په تورو شپو کښې ځلېدونکې سپوږمۍ

ستا په نیمګړې پېغلتوب مې قسم
ستا په دې داسې ښونتوب مې قسم

چې د بېلتون په تورو شپو کښې چرې
د تنهایۍ سختو لمحو کښې چرې

زما د زړه ته مشغولا غونډې وې
ځکه چې ته مې د لیلیٰ غونډې وې

ته به آسمان کښې په خندا شوې کله
پټه ورځ کښې به په غلا شوې کله

بیا به ښکاره شوې مسېدونکې غونډې
د دې دُنیا نه شرمېدونکې غونډې

قسم مې ستا تورو درغونو باندې
د خپل زړګي په پرهرونو باندې

❋

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ځغرې به دې زه هېرې نه کړم
هغه ځو شپې به چرې هېرې نه کړم

ستا په کتو کتو مې شپې اړولې
ما د بېلتون سختې لمحې اړولې

اوس دې هم خدای ګوچې احسان منمه
لوئې چې د غرونه په خپل ځان منمه

ځو اے زما د تورو شپو ملګرې
د جدائي او شوګیو ملګرې

نن ته اوده شه چې تیرې تیرې شي
دا تیرې په ټول جهان ځورې شي

نن چې دا شپه ځومره اوږده شي نښه ده
او دا تیاره چې یو په دوه شي نښه ده

ځکه چې نن زما لیلی راځي
د دې دنیانه به په غلا راځي

(c) ketabton.com: The Digital Library

"غم"

لږ څو مې پرېږده غمه   چې لږه ساه واخلم
چې لږه ساه واخلم   نو بیا به تا واخلم

ورکوټے زړۀ دے زما   دا اُمیدونه پکښې
پیو تسکے زړۀ دے زما   دا ارمانونه پکښې

دَ چا لیدونه کورے   زړۀ نا قلاره یمه
نه چې نا اُمیده کورے   زړۀ دَ بیاره یمه

دومره مې پرېږده چې خوند   زړۀ دَ خندا واخلم
خوند دَ اشنا دَ مینې   څۀ دَ وفا واخلم

لږ څو مې پرېږده غمه
چې لږه ساه واخلم

چې لږه ساه واخلم
نو بیا به تا واخلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ دې دُنیا نه لرې بېسَله دُنیا وے زما
دا سې دنیاکښې وے زهٔ چې بس زما وے زما

پکښې خندلے شوے ما پکښې ژړلے شوے ما
چې څوک کتل مې غوښتے پکښې کتلے شوے ما

نهٔ وے جفا نه خبر نهٔ دَ وفا نه خبر
نهٔ دَ جزا نه خبر نهٔ دَ سزا نه خبر

دومره مې پرېږده چې غم زهٔ دَ اشنا واخلم
کهٔ دې پر درونډ وي نو هم پېټے به ستا واخلم

لږ څو مې پرېږده غمه
چې لږه ساه واخلم

چې لږه ساه واخلم
نو بیا به ستا واخلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعبیر

لکه سپرلے چې په چمن راشي
په سمه غر او په کُهن راشي

په تورو شپو کښې لکه ستورے غونډې
نا اُمیدۍ کښې لکه زړے غونډې

د خوب زړګي یو ترانه غونټه کښې
د سرو شرابو پیمانه غونټه کښې

زما د خوب ښکلے تعبیر شولې تهٔ
د نامرادهٔ زړهٔ تقدیر شولې تهٔ

د زړهٔ دنیا ته په دې شان راغلې
وراڼې دُنیا ته په ښهٔ شان راغلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوږ ژبي دوست سید صابر شاه صابر د واده په خوشحالۍ کښې د مینې او عقیدت ګل ګلونه

وَادهٔ

دَ رنګینه شعرونو په ژبه

"راځئ چې ټول په جمع یو اَلا او کړو اَلا"

راځئ چې د صابر د سهرې وُلونو نه قربان شو

راځئ چې د سهرې د دې ګلونو نه قربان شو

راځئ د خوشحالۍ د دې وختونو نه قربان شو

راځئ چې هم دَ ساز او هم سرونو نه قربان شو

"راځئ چې ټول په جمع یو اَلا او کړو اَلا"

نن ستورې په اسمان کښې دې نڅه نڅه غوندې

نه صرف نڅه نهٔ دي، دي ګڅه ګڅه غوندې

کله د غصې نه شي لمبه لمبه غوندې

کله د اسې تت شي، شي ډېوه ډېوه ډېوه غوندې

سهرې ته کتې نشي دي دَ زړهٔ په رنځ اخته غوندې

دوئ هم راته ښکاري دي بد نیته دَ بنده غوندې

راځئ چې ټول په جمع یو اَلا او کړو اَلا

(c) ketabton.com: The Digital Library

لنډه شان موده د انتظار څو مره اوږده شوله
شکر دے اے خدایه چې مو ټن طمعه پوره شوله
سهره نن د واده څېره د صابره په سر نحوره شوله
اوګورئ دنیا د دې سهرې په تماشه شوله

راځئ چې ټول په جمع یو آلا اوکړو آلا

صابره ته د مور د ارمانونو نه خبر نه وې
ته جوړې د پلار د حسرتونو نه خبر نه وې
ته د خپلو څوېندو د غمونو نه خبر نه وې
ته دې جوړ د رونړو د فکرونو نه خبر نه وې
څومره په ارمان ستا د واده د سر سهرو ته وو
څومره "تلوسه" کښې دې ساعت او دې لمحو ته وو

راځئ چې ټول په جمع یو آلا اوکړو آلا

مغموم به مدعا خپله بشکاره په څو لفظو کښې کړي
یا به ئې بیان د شاعرۍ په څو جملو کښې کړي
خپل دوره لاسونه یه روڅت په نیمو شپو کښې کړي
سوال به د خپل رب نه په خاموشه خاموشو کښې کړي

دا دُرونه د لارې دوه ملګرې تل ودان لرې
ته ئې په خپل فضل هر آفت نه په امان لرې

آمین

یکے از پیشکش : عبدالله جان مغموم
د واده نیټه ۲۴ ستمبر ۱۹۹۵ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډمې ته

(په میدان کښې د ډمې د ګډا یوه نقشه یوه ننداره)

ګډه شې ګډېږې په ګډا کښې په خندا شې ته
سر تر پښو ادا شې ته
او خورې چورلکونه هر چورلک کښې په هوا شې ته
سر تر پښو ادا شې ته

تېښته شې کږه شې په کږه کښې بیا راسمه شې
د کسه له ستمه شې
ډېرې نخرې اوکړې په نخرو نخرو بې دمه شې
د کسه له ستمه شې

نرۍ نرۍ ګډېږې ناګهانه په ترپکو شې
سر په کالکو چکو شې
وار درنه خطا شې وارخطا نه په چورلکو شې
سر په کانکو چکو شې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته یې کچه غوټکه نری ملا دې لکه لخته ده
لخته تری هم سخته ده
هره یې ادا دې دَ قیامت نخښو نه سخته ده
سختونه هم سخته ده

سپل نه جدا شوې مرغۍ هر چا ته نژدې شې ته
په طمعه د پیسې شې ته
او وهې سانګو نه په څه چل هسې د لې شې ته
په طمعه د پیسې شې ته

چا ته وهې سترګې چا ته بل رنګ اشارې کوې
دا کومې نخرې کوې
تال کښې دَ سازونو دَ چالونو نظارې کوې
دا کومې نخرې کوې

شرنګ دَ هر پسنې پې کښې دې بې شمېره فسادونه دي
ډېر ډېر طوفانونه دي
سرې سترګې دې نه دي دَ شرابو ډک جامونه دي
ډېر ډېر طوفانونه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ختکو مزکې ته خطاب

اے د غزو او د کلونو مزکې
د کاڼو تیګو تورو غرونو مزکې

اے د همّت د خزانو مېرمنې
د شجاعت د سپاهیونو مزکې

د پښتو مورې د پښتونه ډکې
د خوشحال خان غوندې زمرونه ډکې

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

اے د چمن اے د کُهن خاورې
اے د ختکو د وطن خاورې

اے د غیرت د افسانو مېرمنې
د خوشحال خان د مضبوط تن خاورې

د غیرت مورې د غیرت نه ډکې
اے د ختکو د عظمت نه ډکې

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه چې تا د خپل عزت د پاره
د آزادۍ دَ حفاظت د پاره

دَ خوشحال خان غونډې زامن راوړي
داسې غازیان داسې تورزن راوړي

چې اباسین کښې ئې سیلاب راوستو
شار و مېر و کښې ئې انقلاب راوستو

ستا احترام کول پکار دي مونږ
تا ته سلام کول پکار دي مونږ

دَ ورې دَ غیرت نه ډکې
اے دَ خټکو دَ عظمت نه ډکې

دَ خوشحال خان اَرس په تا پېښې دي
تا دَ شفقت نه په سینې ایښې دي

خټک زلمي تا باندې سر ایښے دے
تا په خپل زړهٔ په خپل ځیګر ایښے دے

ستا احترام کول پکار دي مونږ
تا ته سلام کول پکار دي مونږ

دَ پښتو مورې دَ پښتو نه ډکې
دَ خوشحال خان غونډې زمرو نه ډکې

ستا په خوارۍ باندې خوارېږو مونږه
که تپوس کوم ګنهګار یږو مونږه

دومره تپوس درنه کوم چې ولې
دا روندې تبرې او بربنډه شوې ته

دومره تپوس درنه کوم خټکې
بس دَ خوشحال نه پسته شنډه شوې ته

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library